

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અનામત રાખ્યા તારીખ : ૨૫/૦૬/૨૦૨૬

જાહેર કર્યા તારીખ : ૦૬/૦૮/૨૦૨૬

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૨૭/૨૦૨૬

ઈન આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન/૧૧૮૨૪/૨૦૨૩

વિથ

સિવિલ એપ્લિકેશન (સ્ટે માટે) નં. ૧/૨૦૨૬

ઈન આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૨૭/૨૦૨૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ સુનિતા અગ્રવાલ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી.એન. રે

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

મેસર્સ મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. (યુનિટ-૨)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત સ્ટેટ સિવિલ સપ્લાયઝ કોર્પોરેશન લિ. અને અન્ય

ઉપસ્થિતિ :

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે સિનિયર વકીલ શ્રી મિહિર જોશી સાથે વકીલ શ્રી સૌરભ જી. અમીન (૨૧૬૮) સાથે સુશ્રી ડિમ્પલ એ. ઠાકર

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે સુશ્રી ડિમ્પલ એ. ઠાકર (૬૮૩૮)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે ગાંધી લો એસોસિએટ્સ (૧૨૨૭૫) માટે સિનિયર વકીલ શ્રી શાલીન મહેતા સાથે સુશ્રી રેસ સેવક, શ્રી કુણાલ વ્યાસ, શ્રી યશ મોદી

સામાવાળા(ઓ) નં. ૩, ૪ તરફે આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર શ્રી સંજય ઉધવાણી

કોરમ: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ સુનિતા અગ્રવાલ
અને
માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી.એન. રે

સી.એ.વી. ચુકાદો

(માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ સુનિતા અગ્રવાલ દ્વારા)

હાલની ઇન્ડ્રા-કોર્ટ અપીલ વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૦.૧૨.૨૦૨૫ ના ચુકાદા અને હુકમ વિરુદ્ધ દાખલ કરવામાં આવેલ છે, જેમાં રિટ કોર્ટ સમક્ષના સામાવાળા નં. ૨, એટલે કે એમએસએમઈ કાઉન્સિલ (મધ્યપ્રદેશ માઈક્રો એન્ડ સ્મોલ એન્ટરપ્રાઇઝિસ ફેસિલિટેશન કાઉન્સિલ) ને હાલના સામાવાળા એટલે કે અરજદારને યોગ્ય અને અસરકારક સુનાવણી આપ્યા બાદ યોગ્ય ન્યાયનિર્ણય પ્રક્રિયા અપનાવીને અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો સાથે સુસંગત રહીને સામાવાળા નં. ૧ એટલે કે હાલના અપીલકર્તાના તારીખ ૧૩.૦૩.૨૦૨૩ ના પત્રવાળા દાવા અંગે નવેસરથી ન્યાયનિર્ણય કરવા અને નિર્ણય લેવા તથા ત્યારબાદ કારણસહિત હુકમ પસાર કરવા નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા છે. આમ નિર્દેશ આપતી વખતે, વિદ્વાન સિંગલ જજે ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર, એમએસએમઈ કાઉન્સિલ, ભોપાલ, એમ.પી. દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૧૩.૦૪.૨૦૨૩ નો પત્ર અને કલેક્ટર દ્વારા ગુજરાત લેન્ડ રેવેન્યુ કોડ, ૧૮૭૯ ની કલમ ૨૦૦ હેઠળ જારી કરાયેલી તારીખ ૨૯.૦૫.૨૦૨૩ અને ૨૮.૦૬.૨૦૨૩ ની આનુષંગિક નોટિસોને પણ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરેલ છે.

૨. અમે નોંધી શકીએ છીએ કે હાલની કાર્યવાહી તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના એમએસએમઈ એવોર્ડમાંથી ઉદ્ભવે છે, જે હેઠળ મૂળ અરજદાર, એટલે કે

ગુજરાત સ્ટેટ સિવિલ સપ્લાયઝ કોર્પોરેશન લિ. (જીએસસીએસસીએલ) (એવોર્ડ-દેવાદાર) દ્વારા હાલના અપીલકર્તા એટલે કે મેસર્સ મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. (એવોર્ડ ધારક) ને રૂ. ૫,૨૧,૪૭,૪૦૨/- (રૂ. ૨,૨૨,૬૧,૮૪૦/- + રૂ. ૨,૯૮,૮૫,૪૬૨/-) ની રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે. પેપર બુકના પાના નં. '૩૧૧' પરના એવોર્ડના કાર્યાન્વયન ભાગનું અવલોકન દર્શાવે છે કે તેમાં નિયત કરાયેલ ૩૦ દિવસના સમયગાળામાં એવોર્ડની રકમ ચૂકવવામાં ન આવે તે સંજોગોમાં, માઈક્રો, સ્મોલ એન્ડ મીડિયમ એન્ટરપ્રાઇઝિસ ડેવલપમેન્ટ એક્ટ, ૨૦૦૬ (ટૂંકમાં 'એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬') ની કલમ ૧૬ મુજબ માસિક ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર છે. એવોર્ડમાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે વ્યથિત પક્ષકાર માટે સદર ૨૦૦૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૮ ની જોગવાઈઓ અનુસાર કલમ ૧૮ હેઠળ અરજી દાખલ કરવાનું ખુદ્દું રહેશે.

૩. મૂળ અરજદાર, એટલે કે (જીએસસીએસસીએલ) એ તારીખ ૧૦.૧૨.૨૦૧૪ ના રોજ વ્યાજ સહિતની કુલ એવોર્ડ રકમના ૭૫% થતી રૂ. ૪,૩૪,૬૭,૫૮૭/- ની રકમ જમા કરાવીને ગાંધીનગર ખાતેની ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી.

૪. તારીખ ૨૧.૧૦.૨૦૧૫ ના હુકમ દ્વારા, ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ, ગાંધીનગરે હાલના અપીલકર્તા, એટલે કે મેસર્સ મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. ને મુદ્દલ પેટે જમા કરાયેલી રકમના ૫૦%, એટલે કે રૂ. ૨,૦૨,૮૫,૮૪૦/- ની રકમ ઉપાડી લેવાની મંજૂરી આપી હતી. ઉપાડની પરવાનગી આપતી વખતે, તેના તારીખ

૨૧.૧૦.૨૦૧૫ ના હુકમમાં ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે "બાકીની રકમનો પ્રશ્ન કોર્પોરેશન દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી આબિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૩૪ હેઠળની અરજીની સુનાવણી વખતે નક્કી કરવામાં આવશે".

૫. અરજદાર જીએસસીએસસીએલ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ તારીખ ૨૦.૦૮.૨૦૧૮ ના હુકમથી રદ કરવામાં આવી હતી. આબિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૩૪ સાથે વંચાણે લેતાં એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૯ હેઠળની અરજી રદ કરવાના હુકમથી અસંતુષ્ટ થઈને, અરજદારે સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૩૭ હેઠળ અપીલ દાખલ કરી હતી, જેને આ કોર્ટના તારીખ ૧૩.૧૧.૨૦૧૯ ના ચુકાદા અને હુકમથી રદ કરવામાં આવી હતી. અરજદારે એસએલપી (સિવિલ) નં. ૧૨૮૮૪/૨૦૨૦ દાખલ કરી જેમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબનો હુકમ પસાર કર્યો હતો :-

“બાકીના રૂપ ટકા જે હજુ સુધી જમા કરવામાં આવ્યા નથી તે ચાર અઠવાડિયાના સમયગાળામાં ગુજરાત હાઈકોર્ટના રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ જમા કરાવી શકાય છે. શ્રી નકુલ દિવાન ત્યારબાદ હાઈકોર્ટના રજિસ્ટ્રારને સંતોષ થાય તે રીતે રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકની બેંક ગેરંટી રજૂ કરીને જમા કરવામાં આવેલી રકમ ઉપાડી શકે છે.”

૬. એ હકીકત અંગે કોઈ વિવાદ નથી કે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના તારીખ ૨૭.૧૦.૨૦૨૦ ના હુકમના અનુસંધાનમાં, અરજદારે તારીખ

૨૭.૧૧.૨૦૨૦ ની પહોંચ નં. ૨૪૪ થી આ કોર્ટની રજિસ્ટ્રી સમક્ષ માત્ર મુદ્દલ પેટે રૂ. ૧,૪૪,૮૯,૧૯૯/- ની બાકીની ૨૫% રકમ જમા કરાવી હતી. અહીં એ નોંધવું જરૂરી છે કે બાકીની ૨૫% રકમ તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના એમએસએમઈ એવોર્ડ મુજબ અદ્યતન વ્યાજ સાથે જમા કરવામાં આવી નથી, જે હેઠળ એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૬ મુજબનું ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ હાલના અપીલકર્તા, એવોર્ડ ધારકને ચૂકવવાપાત્ર છે.

૭. એસએલપી (સી) નં. ૧૨૮૮૪/૨૦૨૦ નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા રજા મંજૂર કરવામાં આવતાં સિવિલ અપીલમાં રૂપાંતરિત થઈ હોવા છતાં, તારીખ ૩૧.૧૦.૨૦૨૨ ના ચુકાદા અને હુકમથી રદ કરવામાં આવી છે.

૮. પક્ષકારો વચ્ચેનો વિવાદ તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના એમએસએમઈ એવોર્ડ પ્રત્યે મૂળ અરજદાર, એટલે કે જીએસસીએસસીએલ, એટલે કે એવોર્ડ-દેવાદારની જવાબદારી અંગે બાકી રહ્યો છે. એવું જણાય છે કે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષની કાર્યવાહી પૂર્ણ થયા પછી એવોર્ડ ધારક, એટલે કે મેસર્સ મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. એ લવાઈ એવોર્ડ હેઠળ વસૂલાત માટેની કાર્યવાહી શરૂ કરી હતી.

૯. એવું જણાય છે કે વસૂલાત કાર્યવાહીના ભાગરૂપે, મૂળ અરજદારને હાલના અપીલકર્તા, એટલે કે મેસર્સ મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. ને ચૂકવણી કરવા માટે મામલતદાર, ગાંધીનગર તરફથી તારીખ ૦૨.૦૨.૨૦૨૩ નો પત્ર મળ્યો હતો. મૂળ અરજદાર દ્વારા કલેક્ટરને તારીખ ૧૦.૦૨.૨૦૨૩ ના રોજ જવાબ

મોકલવામાં આવ્યો હતો જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારે એવોર્ડને પડકારવા માટે મૂળ અરજદાર દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહીમાં અદાલતો દ્વારા જારી કરાયેલા હુકમો હેઠળ તારીખ ૧૧.૦૮.૨૦૧૪ ના એમએસએમઈ એવોર્ડ હેઠળની તેની જવાબદારી પેટેની સમગ્ર રકમ જમા કરાવી દીધી છે અને તેથી, કોઈ વધુ ચૂકવણી બાકી રહેતી નથી. મામલતદારને કેસ બંધ કરવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૧૦. રિટ પિટિશનમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે એવું જણાય છે કે અરજદારના તારીખ ૧૦.૦૨.૨૦૨૩ ના પત્ર પર, કલેક્ટર, ગાંધીનગરે કાર્યવાહી બંધ કરવા અંગે માર્ગદર્શન માંગવા માટે એમએસએમઈ કાઉન્સિલ, ભોપાલને પત્ર લખ્યો હતો.

૧૧. જો કે, અરજદારને ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર, એમએસએમઈ કાઉન્સિલ, ભોપાલ, એમ.પી. તરફથી તારીખ ૧૩.૦૪.૨૦૨૩ નો પત્ર મળ્યો હતો, જેમાં સામાવાળા નં. ૧ મેસર્સ મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. ના ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલી વ્યાજની ગણતરીના આધારે અપીલકર્તા એટલે કે મેસર્સ મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. ને ચૂકવવા માટે અરજદાર જીએસસીએસસીએલ પાસેથી રૂ. ૩૪,૮૯,૧૯,૩૨૧/- ની રકમ વસૂલ કરવાનો નિર્દેશ કલેક્ટર, ગાંધીનગરને આપવામાં આવ્યો હતો.

૧૨. રિટ કોર્ટ સમક્ષ અરજદારનો કેસ એવો હતો કે તારીખ ૧૩.૦૪.૨૦૨૩ ના પત્ર દ્વારા કલેક્ટરને જણાવવામાં આવેલ બાકી વ્યાજ અંગેની ગણતરી કરતાં

પહેલાં, ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર, ભોપાલ, એમ.પી. એ અરજદારને સુનાવણીની તક આપી ન હતી. તેથી, અરજદારે તારીખ ૦૬.૦૫.૨૦૨૩ ના પત્ર દ્વારા સેક્રેટરી એમએસએમઈ ને પાલન અહેવાલ આપતાં અને અપીલકર્તા એટલે કે મેસર્સ મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. તરફ કોઈ વધુ રકમ બાકી નથી તે જણાવતાં જવાબ આપ્યો હતો. સદર પત્રની એક નકલ કલેક્ટર, ગાંધીનગર અને મામલતદાર, ગાંધીનગરને પણ મોકલવામાં આવી હતી.

૧૩. રિટ કોર્ટ સમક્ષ અરજદારનો કેસ એવો હતો કે ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર, એમએસએમઈ કાઉન્સિલ, ભોપાલને પાલન અહેવાલ આપવા છતાં, કલેક્ટર, ગાંધીનગર અને મામલતદાર, ગાંધીનગરે તારીખ ૨૯.૦૫.૨૦૨૩ ના રોજ અરજદારને બે અલગ અલગ પત્રો જારી કર્યા હતા, જેમાં મામલતદાર, ગાંધીનગરે જમીન મહેસૂલ વસૂલાત માટેની નોટિસ જારી કરી હતી અને તે જ સમયે, કલેક્ટર, ગાંધીનગરે ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર, એમએસએમઈ ભોપાલ, એમ.પી. તરફથી મળેલા તારીખ ૧૩.૦૪.૨૦૨૩ ના પત્રના સંદર્ભમાં તારીખ ૦૧.૦૬.૨૦૨૩ ના રોજ સુનાવણી રાખી હતી.

૧૪. રિટ પિટિશનમાં જણાવ્યા મુજબ અરજદારનો કેસ એવો હતો કે અરજદારે ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર, એમએસએમઈ, ભોપાલ, એમ.પી. સમક્ષ તારીખ ૧૨.૦૬.૨૦૨૩ ના પત્ર દ્વારા લેખિત રજૂઆત કરી હતી અને તારીખ ૧૬.૦૬.૨૦૨૩ ના રોજ કલેક્ટર, ગાંધીનગર અને મામલતદાર ગાંધીનગરને પણ પત્ર લખ્યો હતો. તેમ છતાં, મામલતદાર દ્વારા વસૂલાત માંગતી ગુજરાત લેન્ડ

રેવેન્યુ કોડ, ૧૮૭૯ ની કલમ ૨૦૦ હેઠળ તારીખ ૨૮.૦૬.૨૦૨૩ ની વસૂલાત નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી અને તેથી, અરજદારને આ કોર્ટનો આશરો લેવાની ફરજ પડી હતી.

૧૫. રિટ પિટિશનમાં અરજદારનો કેસ એવો હતો કે અરજદારે પ્રવર્તમાન આરબીઆઈ વ્યાજ દર અને એમએસએમઈ કાઉન્સિલ, ભોપાલ, એમ.પી. ના હુકમ મુજબ તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના એમએસએમઈ એવોર્ડ પ્રત્યેની સમગ્ર બાકી રકમ પહેલેથી જ ચૂકવી દીધી હતી. ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટના હુકમ હેઠળ તેની સમક્ષ અને નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના હુકમ હેઠળ હાઈકોર્ટ સમક્ષ જમા કરાવેલી રકમો હુકમનામાનું, એટલે કે એવોર્ડનું સમાધાન કરે છે. તેમ છતાં, અપીલકર્તા એટલે કે મેસર્સ મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. એ તેના ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા તૈયાર કરાયેલ વ્યાજની ગણતરી મુજબની રકમ મેળવવા માટે તારીખ ૧૩.૦૩.૨૦૨૩ ના રોજ એમએસએમઈ ફેસિલિટેશન કાઉન્સિલ, ભોપાલ, એમ.પી. સમક્ષ અરજી રજૂ કરી હતી, જેના પર સુનાવણીની કોઈ તક આપ્યા વિના, ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર, એમએસએમઈ કાઉન્સિલે અપીલકર્તાના ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા જણાવવામાં આવેલી રૂ. ૩૪,૮૯,૧૯,૩૨૧/- ની રકમ જમીન મહેસૂલની બાકી રકમ તરીકે વસૂલ કરવા સીધા જ કલેક્ટરને પત્ર લખ્યો હતો. તેથી, ગુજરાત લેન્ડ રેવેન્યુ કોડ, ૧૮૭૯ ની કલમ ૨૦૦ હેઠળ તારીખ ૨૮.૦૬.૨૦૨૩ ની નોટિસ જારી કરવા સાથેની આનુષંગિક કાર્યવાહી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાપાત્ર હતી.

૧૬. અમે વાદગ્રસ્ત ચુકાદા પરથી નોંધી શકીએ છીએ કે રિટ કોર્ટે ઈન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર, એમએસએમઈ દ્વારા જારી કરાયેલા પત્રો અને એવોર્ડની રકમ આજદિન સુધી અપીલકર્તાને ચૂકવવામાં આવી નથી અને વ્યાજ હજુ પણ બાકી છે તેવી રજૂઆત કરતાં એવોર્ડની રકમ પરના બાકી વ્યાજ માટે અપીલકર્તા મેસર્સ મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. ના દાવાની નોંધ લેતાં નોંધ્યું છે કે વ્યાજની જવાબદારી અંગે અરજદાર દ્વારા ગંભીરપણે વિવાદ કરવામાં આવ્યો છે. વિદ્વાન સિંગલ જજ વધુમાં નોંધે છે કે અપીલકર્તા મેસર્સ મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. દ્વારા દાવો કરવામાં આવેલ બાકી વ્યાજ અંગે સમર્થ કારણો સાથે યોગ્ય વિચારણા કરીને ન્યાયનિર્ણય કરવાની ફરજ એમએસએમઈ કાઉન્સિલની હતી, ખાસ કરીને ત્યારે જ્યારે એમએસએમઈડી એક્ટની કલમ ૧૬ વ્યાજના દરની જોગવાઈ કરે છે અને ખરીદનારને ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજની ચૂકવણી માટે જવાબદાર ઠેરવે છે.

૧૭. અરજદારે ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ તેમજ હાઈકોર્ટ સમક્ષ એમએસએમઈ એવોર્ડ પેટે રકમ જમા કરાવી હતી અને કલેક્ટર તરફથી એવો પત્ર છે જે દર્શાવે છે કે તારીખ ૩૧.૧૨.૨૦૨૪ ના રેવેન્યુ રિકવરી સર્ટિફિકેટ મુજબની રકમ જમા કરવામાં આવી છે તેની નોંધ લીધા પછી, વિદ્વાન સિંગલ જજ એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા હતા કે અપીલકર્તા એટલે કે મેસર્સ મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. દ્વારા વ્યાજની ચૂકવણી માટે દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી પર ન્યાયનિર્ણય કરવાની ભારે જવાબદારી એમએસએમઈ કાઉન્સિલની હતી, જે તેના જણાવ્યા મુજબ લેણી અને ચૂકવવાપાત્ર હતી.

૧૮. વિજ્ઞાન સિંગલ જજ દ્વારા એ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે હાલના અપીલકર્તાનો કેસ એવો છે કે એવોર્ડ મુજબની રકમ આંશિક રીતે ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટમાં તેમજ હાઇકોર્ટમાં જમા કરવામાં આવી હોવા છતાં, સદર રકમ તેમાંના અપીલકર્તા/મૂળ સામાવાળા નં. ૧ ને હજુ સુધી પ્રાપ્ત થઈ ન હોવાથી, અપીલકર્તાને એવોર્ડની રકમ વાસ્તવિક રીતે પ્રાપ્ત થાય ત્યાં સુધી એવોર્ડની રકમ પર વ્યાજની ચૂકવણી મેળવવા અપીલકર્તા હકદાર છે.

૧૯. વિજ્ઞાન સિંગલ જજે આમ એવો નિષ્કર્ષ કાઢ્યો છે કે અપીલકર્તા મેસર્સ મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. દ્વારા દાવો કરવામાં આવેલ વ્યાજની અંતિમ રકમ એમએસએમઈ કાઉન્સિલ, ભોપાલ, એમ.પી. દ્વારા હજુ સુધી નિર્ધારિત કરવામાં આવી નથી. એવોર્ડ ધારકના દાવા છતાં, એમએસએમઈ કાઉન્સિલે કોઈપણ વિચારણા કર્યા વિના પોસ્ટ ઓફિસની જેમ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણિત નિવેદન માત્ર આગળ મોકલી આપ્યું છે. વ્યાજની ચૂકવણી એવોર્ડનો અવિભાજ્ય ભાગ હોવાથી અરજદાર દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર રકમ નિર્ધારિત કરવા અને નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે એમએસએમઈ કાઉન્સિલે ન્યાયનિર્ણયનો તેનો મહત્વનો ભાગ ભજવ્યો નથી. એવોર્ડ ધારક દ્વારા શરૂ કરાયેલ વસૂલાત માટે ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર, એમએસએમઈ કાઉન્સિલ, ભોપાલનો તારીખ ૧૩.૦૪.૨૦૨૩ નો પત્ર ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલી ગણતરી પર આધારિત છે અને કાયદામાં તેનો આંધળો સ્વીકાર માન્ય નથી.

૨૦. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે એમએસએમઈ કાઉન્સિલ કુદરતી

ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરીને એવોર્ડ ધારકના સદર દાવા પર ન્યાયનિર્ણય કરવા બંધાયેલી હતી અને તેણે અરજદારને સાંભળવું જરૂરી હતું કારણ કે એવોર્ડ પછીનું વ્યાજ "એવોર્ડ કરાયેલ રકમ" નો ભાગ અને ઘટક બને છે. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા એવો નિષ્કર્ષ કાઢવામાં આવ્યો હતો કે હુકમ પસાર કર્યા વિના પણ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણિત નિવેદન પર સમગ્રપણે ન્યાયનિર્ણય કરીને એમએસએમઈ કાઉન્સિલ નિર્ણય લેવાના તેના કાર્યમાંથી હાથ ખંખેરી શકે નહીં. જો આવા પગલાંને મંજૂરી આપવામાં આવે, તો તે એમએસએમઈડી એક્ટના મૂળ ઉદ્દેશ અને કાયદાકીય આશયને નબળો પાડશે.

૨૧. આમ, ફકરા નં. '૧૨' માં નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું :-

“૧૨. એમએસએમઈડી એક્ટ હેઠળ, એવોર્ડ મુજબની વણચૂકવાયેલી રકમ જમીન મહેસૂલની બાકી રકમ તરીકે વસૂલ કરવાપાત્ર છે, તેથી, તે અનિવાર્ય છે કે જમીન મહેસૂલની બાકી રકમ તરીકે વસૂલ કરવાપાત્ર આવી રકમ ચૂકવવાની જવાબદારી નક્કી કરવા અને નિર્ધારણ કરવા માટે ન્યાયનિર્ણયની પ્રક્રિયામાંથી પસાર થવી આવશ્યક છે. એકવાર ન્યાયનિર્ણય પ્રક્રિયામાં ચૂકવવાની જવાબદારી નક્કી થઈ જાય, ત્યાર પછી જમીન મહેસૂલની બાકી રકમ તરીકે વસૂલ કરવાપાત્ર આવી રકમનું નિર્ધારણ કરવાની ફરજ ન્યાયનિર્ણય કરતી સંસ્થાની છે. એકવાર આવો ન્યાયનિર્ણય થાય અને જવાબદારી નક્કી થાય તેમજ રકમ નિર્ધારિત થાય, ત્યાર પછી જ ગુજરાત લેન્ડ રેવેન્યુ કોડ, ૧૮૭૯ ની જોગવાઈઓ લાગુ કરી શકાય છે અને જરૂરી

રકમ જમીન મહેસૂલની બાકી રકમ તરીકે વસૂલ કરી શકાય છે.

હાલના કેસમાં, આવી કોઈ પ્રક્રિયા કરવામાં આવી નથી.”

૨૨. વિજ્ઞાન સિંગલ જજ દ્વારા એ પણ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે મહેસૂલી સત્તાવાળાઓ, એટલે કે મામલતદાર, ગાંધીનગર સદર રકમ માટે રેવેન્યુ રિકવરી સર્ટિફિકેટ જારી થતાં સીધી જ જમીની નોટિસ જારી કરવામાં ખોટા હતા. અરજદારને નોટિસ જારી કરતાં પહેલાં મહેસૂલી સત્તાવાળાઓ માટે એ અનિવાર્ય હતું કે તેઓ એવા સંતોષ પર પહોંચ્યા હોય કે યોગ્ય ન્યાયનિર્ણય પછી યોગ્ય રકમના નિર્ધારણનો કોઈ મૂળભૂત હુકમ હતો. આવી વસૂલાત માટેનો કોઈ મૂળભૂત હુકમ ન હોવા છતાં એમએસએમઈ કાઉન્સિલના ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનરનો પત્ર મળ્યા પછી ગુજરાત લેન્ડ રેવેન્યુ કોડ, ૧૮૭૯ ની જોગવાઈઓ હેઠળ મામલતદાર, ગાંધીનગર અને કલેક્ટર, ગાંધીનગર દ્વારા જારી કરાયેલ નોટિસ ટકી શકે નહીં. બાબતના આ દૃષ્ટિકોણ સાથે, વિજ્ઞાન સિંગલ જજ એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા છે કે ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર, એમએસએમઈ નો તારીખ ૧૩.૦૪.૨૦૨૩ નો પત્ર અને મહેસૂલી સત્તાવાળાઓ દ્વારા જારી કરાયેલી તારીખ ૨૯.૦૫.૨૦૨૩ અને ૨૮.૦૬.૨૦૨૩ ની નોટિસો કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાપાત્ર છે. એમએસએમઈ કાઉન્સિલ, ભોપાલ, એમ.પી. ને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોને અનુરૂપ ન્યાયનિર્ણય પ્રક્રિયા અપનાવીને તારીખ ૧૩.૦૪.૨૦૨૩ ના પત્ર દ્વારા કરાયેલા એવોર્ડ ધારકના દાવા પર નવેસરથી ન્યાયનિર્ણય કરવા અને નિર્ણય લેવા નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

૨૩. હાલની અપીલમાં વિદ્વાન સિંગલ જજના વાદગ્રસ્ત હુકમ સામેનો પડકાર રિટ પિટિશનની જાળવણીપાત્રતા સહિતના વિવિધ કારણોસર છે. તેમ છતાં, દલીલો દરમિયાન, પક્ષકારોના વિદ્વાન સિનિયર વકીલોએ નીચેના પાસાઓ પર પોતાની દલીલો મર્યાદિત રાખી છે :-

(૧) શું એમએસએમઈ કાઉન્સિલ, ભોપાલ, એમ.પી. એક્ટિવિટીંગ કોર્ટ તરીકે કામ કરીને તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના એમએસએમઈ એવોર્ડ તરફની બાકી રકમ અથવા એવોર્ડના સમાધાનના મુદ્દા અંગે હજુ પણ કોઈ ન્યાયનિર્ણયની સત્તા ધરાવે છે કે કેમ;

(૨) શું એવોર્ડ ધારક એવોર્ડ-દેવાદાર દ્વારા એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૯ હેઠળની કાર્યવાહીમાં ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ સમક્ષ જમા કરાવેલી રકમ પર ચાલુ રહેતા વ્યાજનો દાવો કરી શકે છે કે કેમ, જ્યાં એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૬ મુજબ તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના એમએસએમઈ એવોર્ડ હેઠળ અદ્યતન ચક્રવૃત્તિ વ્યાજ સાથે એવોર્ડ કરાવેલ રકમના ૭૫% જમા કરવામાં આવ્યા હતા.

૨૪. અમે શરૂઆતમાં જ નોંધી શકીએ છીએ કે દલીલ દરમિયાન, હાલના સામાવાળા/એવોર્ડ-દેવાદાર/મૂળ અરજદાર તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી શાલીન મહેતાએ વાજબી રીતે રજૂઆત કરી હતી કે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના તારીખ ૨૭.૧૦.૨૦૨૦ ના હુકમ હેઠળ હાઈકોર્ટની રજિસ્ટ્રી સમક્ષ કરવામાં આવેલ ડિપોઝિટ, એટલે કે બાકીના ૨૫%, અદ્યતન વ્યાજ સાથે જમા

કરવામાં આવ્યા ન હતા. આમ, એવોર્ડ-દેવાદાર જમા કરાયેલ રકમના બાકીના ૨૫% તરફ એવોર્ડ મુજબ વ્યાજ ચૂકવવા જવાબદાર છે. તારીખ ૧૦.૧૨.૨૦૧૪ ના રોજ અદ્યતન વ્યાજ સાથે આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૩૪ સાથે વંચાણે લેતાં એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૯ હેઠળની અરજી ચલાવવા માટે ગાંધીનગર ખાતેની ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ સમક્ષ અરજદાર દ્વારા જમા કરાયેલ એવોર્ડ રકમના ૭૫% ના સંબંધમાં વિવાદ બાકી રહે છે.

૨૫. વ્યાજની ઉપરોક્ત બાકી રકમ અંગે પક્ષકારોના વિદ્વાન સિનિયર વકીલોની દલીલોની વિચારણા કરતી વખતે, અમે પ્રથમ મુદ્દાનો જવાબ પહેલાં આપવા માંગીએ છીએ, (૧) શું તારીખ ૧૧.૦૮.૨૦૧૪ ના એમએસએમઈ એવોર્ડ સામેની બાકી રકમ અંગે એવોર્ડ ધારકના દાવાઓ પર ન્યાયનિર્ણય કરવાની સત્તા એમએસએમઈ કાઉન્સિલ પાસે રહેલી છે કે કેમ, એટલે કે બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, શું એમએસએમઈ એક્ટ, ૨૦૦૬ ની યોજના અંતર્ગત એમએસએમઈ કાઉન્સિલ તેના એવોર્ડના અમલીકરણના પ્રશ્ન પર ન્યાયનિર્ણય કરવાની હકૂમત ધરાવે છે કે કેમ અથવા કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર હેઠળ હુકમનામા કે એવોર્ડનું અમલીકરણ કરતી એક્ઝિક્યુટિંગ કોર્ટની જેમ તે પોતાના દ્વારા પસાર કરાયેલા એવોર્ડ હેઠળ થયેલી ચૂકવણીનું સમાધાન થયું છે કે નહીં તે અંગે ન્યાયનિર્ણય કરી શકે કે કેમ.

૨૬. આખરે, આપણે એ જવાબ આપવાનો છે કે એવોર્ડ ધારકના દાવા મુજબની બાકી રકમ પર નિર્ણય લેવા માટે ન્યાયનિર્ણય પ્રક્રિયા હાથ ધરવા

વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા એમએસએમઈ કાઉન્સિલને આપવામાં આવેલા નિર્દેશોનો અમલ કરી શકાય કે કેમ.

૨૭. ઉપરોક્ત પ્રશ્નનો જવાબ આપવા માટે, આપણે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની યોજનાનું અવલોકન કરી શકીએ છીએ, જે માઈક્રો, સ્મોલ અને મીડિયમ એન્ટરપ્રાઈઝિસના પ્રોત્સાહન અને વિકાસને સરળ બનાવવા અને તેમની સ્પર્ધાત્મકતા વધારવા માટે તથા તેની સાથે જોડાયેલી કે આનુષંગિક બાબતો માટે ઘડવામાં આવ્યો છે. એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ નું પ્રકરણ-૫ આપણા હેતુઓ માટે સુસંગત છે, જેમાં સદર ૨૦૦૬ ના અધિનિયમની કલમ ૨(એન) હેઠળ 'સપ્લાયર' તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ માઈક્રો અથવા સ્મોલ એન્ટરપ્રાઈઝિસને ચૂકવવાપાત્ર લેણાંની વસૂલાત માટેની જોગવાઈઓ સમાવિષ્ટ છે. પ્રકરણ-૫ માં સમાવિષ્ટ કલમો ૧૫ થી ૨૦ અને કલમ ૨૪, જે આપણા હેતુઓ માટે સુસંગત છે, નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવી છે :-

“૧૫. ચૂકવણી કરવા માટે ખરીદનારની જવાબદારી.—જ્યાં કોઈ સપ્લાયર કોઈ ખરીદનારને કોઈ માલ પૂરો પાડે છે અથવા કોઈ સેવાઓ આપે છે, ત્યાં ખરીદનારે તેની અને સપ્લાયર વચ્ચે લેખિતમાં સંમત થયેલી તારીખે અથવા તે પહેલાં, અથવા જ્યાં આ સંબંધમાં કોઈ કરાર ન હોય ત્યાં નિયત દિવસ પહેલાં તેની ચૂકવણી કરવાની રહેશે:

પરંતુ શરત એ છે કે કોઈપણ સંજોગોમાં સપ્લાયર અને ખરીદનાર

વચ્ચે લેખિતમાં સંમત થયેલો સમયગાળો સ્વીકૃતિના દિવસથી અથવા અનુમાનિત સ્વીકૃતિના દિવસથી પિસ્તાલીસ દિવસથી વધુ રહેશે નહીં.

૧૬. જે તારીખથી અને જે દરે વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર છે.—જ્યાં કોઈ ખરીદનાર કલમ ૧૫ હેઠળ જરૂરી મુજબ સપ્લાયરને રકમની ચૂકવણી કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે, ત્યાં ખરીદનાર અને સપ્લાયર વચ્ચેના કોઈ કરારમાં અથવા તે સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈપણ કાયદામાં ગમે તે સમાવિષ્ટ હોય તેમ છતાં, ખરીદનાર નિયત દિવસથી અથવા સંજોગો અનુસાર, સંમત થયેલી તારીખ પછીની તરતની તારીખથી, રિઝર્વ બેંક દ્વારા જાહેર કરાયેલા બેંક દર કરતાં ત્રણ ગણા દરે તે રકમ પર સપ્લાયરને માસિક ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ ચૂકવવા જવાબદાર રહેશે.

૧૭. લેણી રકમની વસૂલાત.—સપ્લાયર દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા કોઈ માલ અથવા આપવામાં આવેલી સેવાઓ માટે, ખરીદનાર કલમ ૧૬ હેઠળ જોગવાઈ કર્યા મુજબ તેના પરના વ્યાજ સહિતની રકમ ચૂકવવા જવાબદાર રહેશે.

૧૮. માઈક્રો એન્ડ સ્મોલ એન્ટરપ્રાઇઝિસ ડેસિલિટેશન કાઉન્સિલ સમક્ષ સંદર્ભ.—(૧) તે સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કોઈ કાયદામાં ગમે તે સમાવિષ્ટ હોય તેમ છતાં, વિવાદનો કોઈપણ પક્ષકાર, કલમ ૧૭ હેઠળની કોઈ લેણી રકમના સંબંધમાં, માઈક્રો

એન્ડ સ્મોલ એન્ટરપ્રાઇઝિસ ફેસિલિટેશન કાઉન્સિલ સમક્ષ સંદર્ભ કરી શકે છે.

(૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ સંદર્ભ મળવા પર, કાઉન્સિલ કાં તો પોતે મધ્યસ્થતા હાથ ધરશે અથવા મીડિયેશન એક્ટ, ૨૦૨૩ હેઠળ જોગવાઈ કર્યા મુજબ કોઈ મધ્યસ્થતા સેવા પ્રદાતાને બાબત સંદર્ભિત કરશે.

(૩) આ કલમ હેઠળ મધ્યસ્થતાનું સંચાલન મીડિયેશન એક્ટ, ૨૦૨૩ ની જોગવાઈઓ મુજબ રહેશે.

(૪) જ્યાં પેટા-કલમ (૩) હેઠળ શરૂ કરાયેલ મધ્યસ્થતા સફળ ન થાય અને પક્ષકારો વચ્ચે કોઈ સમાધાન વિના સમાપ્ત થાય, ત્યાં કાઉન્સિલ કાં તો પોતે આર્બિટ્રેશન માટે વિવાદ હાથ પર લેશે અથવા આવા આર્બિટ્રેશન માટે વૈકલ્પિક વિવાદ નિવારણ સેવાઓ પૂરી પાડતી કોઈ સંસ્થા અથવા કેન્દ્રને સંદર્ભિત કરશે અને આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ (૧૯૯૬ નો ૨૬) ની જોગવાઈઓ ત્યાર પછી વિવાદને તે રીતે લાગુ થશે જાણે કે આર્બિટ્રેશન તે અધિનિયમની કલમ ૭ ની પેટા-કલમ (૧) માં ઉલ્લેખિત આર્બિટ્રેશન કરારના અનુસંધાનમાં હોય.

(૫) તે સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કોઈ કાયદામાં ગમે તે સમાવિષ્ટ હોય તેમ છતાં, માઈક્રો એન્ડ સ્મોલ એન્ટરપ્રાઇઝિસ

ફેસિલિટેશન કાઉન્સિલ અથવા વૈકલ્પિક વિવાદ નિવારણ સેવાઓ પૂરી પાડતા કેન્દ્ર પાસે તેની હકૂમતની અંદર સ્થિત સપ્લાયર અને ભારતમાં ગમે ત્યાં સ્થિત ખરીદનાર વચ્ચેના વિવાદમાં આ કલમ હેઠળ આર્બિટ્રેટર અથવા મધ્યસ્થી તરીકે કામ કરવાની હકૂમત રહેશે.

૧૯. હુકમનામું, એવોર્ડ અથવા હુકમ રદ કરવા માટેની અરજી.— કાઉન્સિલ દ્વારા પોતે અથવા કાઉન્સિલ દ્વારા જે સંસ્થા કે કેન્દ્રને સંદર્ભ કરવામાં આવ્યો હોય તેવી વૈકલ્પિક વિવાદ નિવારણ સેવાઓ પૂરી પાડતી કોઈ સંસ્થા કે કેન્દ્ર દ્વારા કરવામાં આવેલા કોઈપણ હુકમનામા, એવોર્ડ અથવા અન્ય હુકમને રદ કરવા માટેની કોઈપણ અરજી કોઈપણ અદાલત દ્વારા ત્યાં સુધી ધ્યાને લેવામાં આવશે નહીં જ્યાં સુધી અપીલકર્તાએ (સપ્લાયર ન હોય તેવા) હુકમનામા, એવોર્ડ અથવા સંજોગો અનુસાર, અન્ય હુકમની શરતો અનુસારની રકમના પંચોતેર ટકા રકમ આવી અદાલતે નિર્દેશિત કરેલી રીતે તેની સમક્ષ જમા કરાવી ન હોય:

પરંતુ શરત એ છે કે હુકમનામું, એવોર્ડ અથવા હુકમ રદ કરવા માટેની અરજીના નિકાલ સુધી, અદાલત એવો હુકમ કરશે કે જમા કરાવેલી રકમની આવી ટકાવારી સપ્લાયરને ચૂકવવામાં આવશે, જે તે કેસના સંજોગોમાં વાજબી ગણાતી હોય, જે તેના દ્વારા લાદવા જરૂરી જણાતી શરતોને આધીન રહેશે.

૨૦. માઈક્રો એન્ડ સ્મોલ એન્ટરપ્રાઈઝિસ ડેસિલિટેશન કાઉન્સિલની સ્થાપના.—રાજ્ય સરકાર, જાહેરનામા દ્વારા, જાહેરનામામાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા સ્થળોએ, આવી હક્કમતનો ઉપયોગ કરતી અને તેવા વિસ્તારો માટે એક અથવા વધુ માઈક્રો એન્ડ સ્મોલ એન્ટરપ્રાઈઝિસ ડેસિલિટેશન કાઉન્સિલની સ્થાપના કરશે.”

“૨૪. સર્વોપરી અસર.—તે સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કોઈ કાયદામાં તેની સાથે અસંગત હોય તેવું ગમે તે સમાવિષ્ટ હોય તેમ છતાં કલમો ૧૫ થી ૨૩ ની જોગવાઈઓ અમલી રહેશે.”

૨૮. કલમો ૧૫ થી ૧૮ 'ખરીદનાર' ની જવાબદારીની જોગવાઈ કરે છે, જેને કલમ ૨(ડી) માં 'અવેજ માટે સપ્લાયર પાસેથી કોઈ માલ ખરીદનાર અથવા કોઈ સેવાઓ મેળવનાર કોઈપણ વ્યક્તિ' તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યા છે. કલમ ૧૫ સમયમર્યાદા પૂરી પાડે છે જેની અંદર ખરીદનારે સપ્લાયરને ચૂકવણી કરવાની હોય છે. કલમ ૧૬ વધુમાં કલમ ૧૫ હેઠળ જરૂરી મુજબ સપ્લાયરને ચૂકવણી કરવામાં નિષ્ફળ જવાના પરિણામોની જોગવાઈ કરે છે અને ખરીદનાર પર સદર ૨૦૦૬ ના અધિનિયમની કલમ ૨(બી) માં વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ નિયત દિવસથી અથવા સંજોગો અનુસાર, સંમત થયેલી તારીખ પછીની તરતની તારીખથી લેણી રકમ પર સપ્લાયરને રિઝર્વ બેંક દ્વારા જાહેર કરાયેલા બેંક દર કરતાં ત્રણ ગણા દરે માસિક ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ ચૂકવવાની જવાબદારી લાદે છે. કલમ ૧૭ સપ્લાયર દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા કોઈ માલ અથવા આપવામાં

આવેલી સેવાઓ માટે, કલમ ૧૬ હેઠળ જોગવાઈ કર્યા મુજબ વ્યાજ સહિતની રકમ ચૂકવવાની ખરીદનારની જવાબદારીની જોગવાઈ કરે છે.

૨૯. કલમ ૧૮ માઈક્રો એન્ડ સ્મોલ એન્ટરપ્રાઇઝિસ ફેસિલિટેશન કાઉન્સિલ (ટૂંકમાં 'એમએસએમઈ કાઉન્સિલ' તરીકે ઉલ્લેખિત) સમક્ષ સંદર્ભ કરીને કલમ ૧૭ હેઠળની કોઈ લેણી રકમ અંગેના કોઈપણ વિવાદના નિર્ધારણ માટેની પદ્ધતિ પૂરી પાડે છે. કલમ ૧૮ ની પેટા-કલમ (૨) માં જોગવાઈ કર્યા મુજબ, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ સંદર્ભ મળવા પર, કાઉન્સિલે કાં તો પોતે સમાધાન હાથ ધરવું અથવા સમાધાન હાથ ધરવા માટે આવી સંસ્થા કે કેન્દ્રને સંદર્ભ કરીને વૈકલ્પિક વિવાદ નિવારણ સેવાઓ (એડીઆર સેવાઓ) પૂરી પાડતી કોઈ સંસ્થા કે કેન્દ્રની મદદ મેળવવી જરૂરી છે. એવા કેસમાં જ્યાં પેટા-કલમ (૨) હેઠળ શરૂ કરાયેલ સમાધાન સફળ ન થાય અને કોઈ પતાવટ ન થાય, ત્યાં કાઉન્સિલ કાં તો પોતે આર્બિટ્રેશન માટે વિવાદ હાથ પર લેશે અથવા આર્બિટ્રેશન માટે સેવાઓ પૂરી પાડતી કોઈ સંસ્થા કે કેન્દ્રને સંદર્ભિત કરશે.

૩૦. આવી આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહીમાં, ત્યાર પછી આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની જોગવાઈઓ વિવાદને લાગુ થશે, જાણે કે આર્બિટ્રેશન એ આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૭ ની પેટા-કલમ (૧) માં ઉલ્લેખિત આર્બિટ્રેશન કરારના અનુસંધાનમાં હોય. સદર ૨૦૦૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૮ ની પેટા-કલમ (૪) સ્પષ્ટપણે સર્વોપરી સત્તા આપે છે જે એમએસએમઈ કાઉન્સિલ અથવા એડીઆર સેવાઓ પૂરી પાડતા કેન્દ્રને

સપ્લાયરના સ્થાન પર આધારિત વિવાદમાં કલમ ૧૮ હેઠળ આબિટ્રેટર અથવા સમાધાનકર્તા તરીકે કામ કરવાની હકૂમત પ્રદાન કરે છે, ભલે ખરીદનાર ભારતમાં ગમે ત્યાં સ્થિત હોય. પેટા-કલમ (પ) ૯૦ દિવસની સમયમર્યાદા પૂરી પાડે છે જેની અંદર કલમ ૧૮ હેઠળ કરવામાં આવેલ સંદર્ભનો નિર્ણય કરવાનો હોય છે.

૩૧. કલમ ૧૯ એમએસએમઈ કાઉન્સિલ દ્વારા અથવા કાઉન્સિલ દ્વારા જે સંસ્થા કે કેન્દ્રને સંદર્ભ કરવામાં આવ્યો હોય તેવી વૈકલ્પિક વિવાદ નિવારણ સેવાઓ પૂરી પાડતી કોઈ સંસ્થા કે કેન્દ્ર દ્વારા કરવામાં આવેલા કોઈપણ હુકમનામા, એવોર્ડ અથવા હુકમ સામે વ્યથિત વ્યક્તિને ઉપાય પૂરો પાડે છે. એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યાં સુધી અપીલકર્તાએ (સપ્લાયર ન હોય તેવા) હુકમનામા અથવા સંજોગો અનુસાર, એવોર્ડની શરતો અનુસારની રકમના ૭૫% રકમ જ્યાં પડકાર લાવવામાં આવ્યો હોય તે અદાલત સમક્ષ નિર્દેશિત રીતે જમા કરાવી ન હોય ત્યાં સુધી આવા કોઈ પડકારને ધ્યાને લેવામાં આવશે નહીં.

૩૨. એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ના પ્રકરણ-૫ માં સમાવિષ્ટ કલમો ૨૦ અને ૨૧ એમએસએમઈ કાઉન્સિલની સ્થાપના અને રચનાની જોગવાઈ કરે છે. કલમો ૨૨ અને ૨૩ આપણા માટે કોઈ સુસંગતતા ધરાવતી નથી. કલમ ૨૪ એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ના પ્રકરણ-૫ માં સમાવિષ્ટ કલમો ૧૫ થી ૨૩ ની જોગવાઈઓને સર્વોપરી અસર આપે છે.

૩૩. ઉપરોક્ત સિવાય, એવી અન્ય કોઈ જોગવાઈઓ નથી જે ખરીદનાર તરફ કલમ ૧૭ હેઠળ લેણી રકમ સંબંધિત કોઈ વિવાદના સંદર્ભમાં સમાધાન

નિષ્ફળ જવાના કિસ્સામાં સમાધાન અને આર્બિટ્રેશન માટેની કલમ ૧૮ હેઠળની સંદર્ભ કાર્યવાહી સિવાયની અન્ય કોઈપણ કાર્યવાહી હાથ ધરવા માટે એમએસએમઈ કાઉન્સિલનું માર્ગદર્શન કરતી હોય અથવા તેને સત્તા પ્રદાન કરતી હોય.

૩૪. એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૮(૩) ના કાળજીપૂર્વકના વાંચન પરથી, એ નોંધી શકાય છે કે જ્યાં એમએસએમઈ કાઉન્સિલ દ્વારા વિવાદ આર્બિટ્રેશન માટે સંદર્ભિત કરવામાં આવે છે, અને કાઉન્સિલ અથવા આવા આર્બિટ્રેશન માટે એડીઆર પૂરી પાડતી કોઈ સંસ્થા કે કેન્દ્ર દ્વારા હાથ પર લેવામાં આવે છે, ત્યાં સદર વિવાદનો ન્યાયનિર્ણય આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની જોગવાઈઓ અનુસાર કરવામાં આવશે. આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની જોગવાઈઓ ત્યાં સુધી લાગુ પડે છે જ્યાં સુધી તે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમો ૧૫ થી ૨૧ ની જોગવાઈઓ સાથે અસંગત ન હોય, જેને એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૨૪ ના બળે અન્ય કોઈ કાયદા પર સર્વોપરી અસર આપવામાં આવી છે. કલમ ૧૮ ની પેટા-કલમ (૪) જે નોન-ઓબસ્ટેન્ટ કલોઝથી શરૂ થાય છે તે આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની સામાન્ય જોગવાઈઓથી અલગ પડીને એમએસએમઈ કાઉન્સિલને હકૂમત પ્રદાન કરે છે, કારણ કે સદર અધિનિયમ હેઠળ નિમાયેલા આર્બિટ્રેટરની હકૂમત સામાન્ય રીતે વિવાદના પક્ષકારો વચ્ચેના કરાર દ્વારા સંચાલિત થાય છે.

૩૫. એમએસએમઈ કાઉન્સિલ અથવા તેના દ્વારા સંદર્ભિત સંસ્થા દ્વારા કરવામાં આવેલા એવોર્ડ, હુકમનામા અથવા હુકમ સામેનો પડકાર માત્ર એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૯ મુજબ જ થઈ શકશે, જ્યાં પડકારના કારણો આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૩૪ હેઠળ ઉપલબ્ધ છે તે જ રહેશે.

૩૬. આ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૧૩.૧૧.૨૦૧૯ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે હાલના સામાવાળા/મૂળ અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સિવિલ અપીલમાં, તારીખ ૩૧.૧૦.૨૦૨૨ ના રિપોર્ટેડ ચુકાદા અને હુકમ, એટલે કે ગુજરાત સ્ટેટ સિવિલ સપ્લાયઝ કોર્પોરેશન વિ. મહાકાલી ફૂડ્સ પ્રા. લિ. [(૨૦૨૩) ૬ એસ.સી.સી. ૪૦૧] દ્વારા નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે એ પ્રશ્નનો જવાબ આપ્યો છે કે શું એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ના પ્રકરણ-૫ ની જોગવાઈઓ સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની જોગવાઈઓ પર સવો પરી અસર કરશે કે કેમ.

૩૭. એવી વિચારણા કરવામાં આવી હતી કે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ માઈક્રો, સ્મોલ અને મીડિયમ એન્ટરપ્રાઈઝિસના પ્રોત્સાહન અને વિકાસ માટે ઘડવામાં આવ્યો હતો. તેણે “ઈન્ટરેસ્ટ ઓન ડીલેડ પેમેન્ટ્સ ટુ સ્મોલ સ્કેલ એન્ડ એન્સિલરી ઇન્ડસ્ટ્રિયલ અંડરટેકિંગ્સ એક્ટ, ૧૯૯૩” ને રદ કર્યો છે, જ્યાં નાના ઉદ્યોગોએ પોતાના લેણાંની વસૂલાત માટે દાવો દાખલ કરવો પડતો હતો અને આર્બિટ્રેશન કરારમાં સમાવિષ્ટ કરારની શરતોનું પાલન કરવું પડતું હતું.

૩૮. પ્રકરણ-૫ માઈક્રો અને સ્મોલ એન્ટરપ્રાઈઝિસને વિલંબિત ચૂકવણી સંબંધિત છે અને કલમો ૧૫ થી ૨૦ અને ૨૪ ની જોગવાઈઓ નીચે મુજબ નોંધવા માટે તેમાં ધ્યાને લેવામાં આવી હતી :-

(૧) પ્રકરણ-૫ “પક્ષકાર વિશિષ્ટ” છે, તેટલા અંશે કે, પક્ષકાર, એટલે કે અનુક્રમે કલમ ૨(ડી) અને કલમ ૨(એન) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ 'ખરીદનાર' અને 'સપ્લાયર' સદર પ્રકરણ હેઠળ સંચાલિત થાય છે.

(૨) ખરીદનારને પૂરા પાડવામાં આવેલા માલ અથવા આપવામાં આવેલી સેવાઓના સંબંધમાં સપ્લાયરના લેણાંની ચૂકવણી કરવાની ખરીદનાર પર જવાબદારી નક્કી કરતી વિશિષ્ટ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે, તેમજ જો ખરીદનાર નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં ચૂકવણી કરવામાં નિષ્ફળ જાય તો રિઝર્વ બેંક દ્વારા જાહેર કરાયેલા બેંક દર કરતાં ત્રણ ગણા દરે ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ ચૂકવવાની જવાબદારી પાછા છે. પક્ષકારો વચ્ચેના કોઈ કરાર અથવા તે સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈપણ કાયદાને ધ્યાનમાં લીધા વિના ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ ચૂકવવાની સદર જવાબદારી રહેલી છે.

(૩) કલમ ૧૭ હેઠળની કોઈ લેણી રકમ અંગેના વિવાદના કોઈપણ પક્ષકારને એમએસએમઈ કાઉન્સિલ સમક્ષ સંદર્ભ કરવા સક્ષમ બનાવવા માટે એક સમર્પિત વૈધાનિક મંચ, એટલે કે માઈક્રો એન્ડ

સ્મોલ એન્ટરપ્રાઇઝિસ ફેસિલિટેશન કાઉન્સિલ (એમએસએમઇ કાઉન્સિલ) ની સ્થાપના કરવામાં આવી છે.

(જ) વિવાદના કોઈપણ પક્ષકાર દ્વારા એમએસએમઇ કાઉન્સિલ સમક્ષ સંદર્ભ કરવામાં આવે તે પછી કાઉન્સિલ દ્વારા અનુસરવાની એક ચોક્કસ પ્રક્રિયા નિયત કરવામાં આવી છે.

(પ) એમએસએમઇ કાઉન્સિલની હકૂમતની અંદર સ્થિત સપ્લાયર વચ્ચેના વિવાદમાં, તે સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કોઈ કાયદામાં ગમે તે સમાવિષ્ટ હોય તેમ છતાં, કલમ ૧૮ ની પેટા-કલમ (જ) હેઠળ આર્બિટ્રેટર અથવા સમાધાનકર્તા તરીકે કામ કરવાની હકૂમત ફેસિલિટેશન કાઉન્સિલ અથવા એડીઆર સેવાઓ પૂરી પાડતા કેન્દ્રને પ્રદાન કરવામાં આવી છે.

(ડ) કલમ ૧૮ ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ શરૂ કરાયેલ સમાધાન સફળ ન થાય અને પક્ષકારો વચ્ચે કોઈ પતાવટ વિના સમાપ્ત થાય તે પછી જ આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની જોગવાઈઓ વિવાદને લાગુ કરવામાં આવી છે.

(૭) કલમ ૧૮ ની પેટા-કલમ (૧) અને પેટા-કલમ (જ) નોન ઓબસ્ટેન્ટ કલોઝથી શરૂ થાય છે જે તે સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કાયદા પર સર્વોપરી અસર આપે છે.

(૮) કલમ ૨૪ મુજબ, તે સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કોઈ કાયદામાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ સાથે કોઈ અસંગતતાના કિસ્સામાં કલમો ૧૫ થી ૨૩ ની જોગવાઈઓને સર્વોપરી અસર આપવામાં આવી છે.

૩૯. તેનું પરિણામ એ છે કે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ના અર્થમાં સપ્લાયર દ્વારા આપવામાં આવેલ કોઈ માલ અથવા સેવાઓ માટે ચૂકવણી કરવાની ખરીદનારની જવાબદારી અંગે કલમ ૧૭ હેઠળની કોઈ લેણી રકમ ન ચૂકવવા અંગેના કોઈપણ વિવાદને, તે સમયે અમલમાં હોય તેવી કાયદાની અન્ય કોઈપણ જોગવાઈઓની વિરુદ્ધમાં, એમએસએમઈ કાઉન્સિલ સમક્ષ સંદર્ભિત કરવાનો રહેશે. એકવાર સંદર્ભ કરવામાં આવે તે પછી, એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૮ ની યોજના મુજબ જો સમાધાન નિષ્ફળ જાય તો સમાધાનકર્તા અને આર્બિટ્રેટર તરીકે કામ કરતી એમએસએમઈ કાઉન્સિલ દ્વારા વિવાદનો નિકાલ કરવાનો રહેશે. કલમ ૧૮ ની પેટા-કલમ (જ) માં નોન ઓબસ્ટેન્ટ કલોઝ સદર કલમ હેઠળ આર્બિટ્રેટર અથવા સમાધાનકર્તા તરીકે તેની હકૂમતની અંદર સ્થિત સપ્લાયર અને ભારતમાં ગમે ત્યાં સ્થિત ખરીદનાર વચ્ચેના વિવાદ પર ન્યાયનિર્ણય કરવાની હકૂમત ધરાવતી એમએસએમઈ કાઉન્સિલ અથવા એડીઆર સેવાઓ પૂરી પાડતા કેન્દ્રને સત્તા આપે છે.

૪૦. ગુજરાત સ્ટેટ સિવિલ સપ્લાયઝ કોર્પોરેશન (ઉપર મુજબ) માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા વધુમાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે, વિવાદના પ્રકાર અને

પક્ષકારો માટે વિશિષ્ટ એવી એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની જોગવાઈઓની સરખામણીએ, આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની જોગવાઈઓ સામાન્ય જોગવાઈઓ છે, કારણ કે આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ સ્થાનિક આર્બિટ્રેશન, આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજ્યિક આર્બિટ્રેશન અને વિદેશી એવોર્ડના અમલીકરણ સંબંધિત કાયદાને એકત્રિત કરવા અને સુધારવા તથા સમાધાન સંબંધિત કાયદાને વધુ સ્પષ્ટ કરવાના ઉદ્દેશ સાથે ઘડવામાં આવ્યો છે. સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમના અન્ય ઉદ્દેશોમાં મુખ્ય ઉદ્દેશો આર્બિટ્રલ પ્રક્રિયા માટે જોગવાઈઓ કરવાનો છે જે અસરકારક, કાર્યક્ષમ અને ચોક્કસ આર્બિટ્રેશનની જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવા સક્ષમ હોય અને આર્બિટ્રલ પ્રક્રિયા પર અદાલતોની દેખરેખની ભૂમિકા ન્યૂનતમ કરવાની હોય, તેમજ વિવાદોના નિરાકરણ વગેરે માટે આર્બિટ્રલ કાર્યવાહી દરમિયાન મધ્યસ્થતા, સમાધાન અથવા અન્ય પ્રક્રિયાઓનો ઉપયોગ કરવા માટે આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલને પ્રોત્સાહિત કરવાનો છે.

૪૧. એ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની સમગ્ર યોજનાને ધ્યાનમાં લેતાં, તે સ્થાનિક આર્બિટ્રેશન, આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજ્યિક આર્બિટ્રેશન અને સમાધાન સંબંધિત સામાન્ય કાયદો હોવાનું જણાય છે. એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની સરખામણીમાં સદર ૧૯૯૬ નો અધિનિયમ કોને લાગુ થશે તે અંગે કોઈ ચોક્કસ વિવાદ અથવા વ્યક્તિઓના ચોક્કસ વર્ગ કે શ્રેણીનો ઉલ્લેખ કરતો નથી. એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ વ્યક્તિઓની ચોક્કસ શ્રેણીઓ વચ્ચે ઉદ્ભવતા ચોક્કસ પ્રકારના વિવાદોનું સંચાલન કરતો વિશેષ કાયદો છે અને આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ સામાન્ય કાયદો હોવાથી,

એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની જોગવાઈઓ આબિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ પર પ્રાધાન્ય ધરાવશે અથવા પ્રભાવી રહેશે.

૪૨. વધુમાં એ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે જો આબિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ને આબિટ્રેશન કાર્યવાહીનું સંચાલન કરતો વિશેષ કાયદો ગણવામાં આવે તો પણ, એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ સમયની દૃષ્ટિએ પાછળથી એટલે કે વર્ષ ૨૦૦૬ માં ઘડવામાં આવ્યો હોવાથી સર્વોપરી અસર ધરાવશે, ખાસ કરીને એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૨૪ ને ધ્યાનમાં રાખીને, જે સદર અધિનિયમની કલમો ૧૫ થી ૨૩ ની જોગવાઈઓને તે સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કોઈપણ કાયદા પર ખાસ સર્વોપરી અસર આપે છે, જેમાં આબિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ નો પણ સમાવેશ થાય છે. આમ, એવો નિષ્કર્ષ કાઢવામાં આવ્યો હતો કે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ના એકંદર હેતુઓ, ઉદ્દેશો અને યોજના તથા તેમાં વપરાયેલી અસંદિગ્ધ અભિવ્યક્તિઓને ધ્યાનમાં લેતાં, એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ના પ્રકરણ-૫ ની જોગવાઈઓ આબિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની જોગવાઈઓ પર સર્વોપરી અસર કરશે.

૪૩. નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા ઠરાવવામાં આવેલા ઉપર નોંધાયેલા કાયદાના પ્રકાશમાં, એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ના પ્રકરણ-૫ નું અવલોકન કરતી વખતે, અમે નોંધી શકીએ છીએ કે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ એક ચોક્કસ મંચ એટલે કે એમએસએમઈ કાઉન્સિલ દ્વારા વિવાદના ન્યાયનિર્ણયની ચોક્કસ પ્રક્રિયા પૂરી પાડે છે, પરંતુ પોતાના એવોર્ડનો અમલ કરાવવા અથવા

પોતાના દ્વારા જાહેર કરાયેલા એવોર્ડ હેઠળ થયેલી એવોર્ડ પછીની ચૂકવણી સંબંધિત કોઈપણ વિવાદ પર ન્યાયનિર્ણય કરવા માટે એમએસએમઈ કાઉન્સિલને કોઈ સત્તા પ્રદાન કરતો નથી.

૪૪. કલમ ૧૮ ની પેટા-કલમ (૩) ની જોગવાઈઓ મુજબ એમએસએમઈ કાઉન્સિલ દ્વારા ન્યાયનિર્ણય કરાયેલા વિવાદોને આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની જોગવાઈઓ લાગુ પડતી હોવાથી, અમે નોંધી શકીએ છીએ કે એમએસએમઈ કાઉન્સિલ દ્વારા અંતિમ લવાઈ એવોર્ડની જાહેરાત સાથે, આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૩૨ ની પેટા-કલમ (૧) અને પેટા-કલમ (૩) મુજબ, લવાઈ કાર્યવાહી કલમ ૩૩ અને કલમ ૩૪ ની પેટા-કલમ (૪) ને આધીન રહીને સમાપ્ત થશે અને લવાઈ કાર્યવાહીની સમાપ્તિ સાથે લવાઈ ટ્રિબ્યુનલ (એમએસએમઈ કાઉન્સિલ) નો આદેશ પણ સમાપ્ત થશે. તેનું પરિણામ એ છે કે એમએસએમઈ કાઉન્સિલ પાસે બાકી રહેલી એકમાત્ર હકૂમત સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમની કલમ ૩૩ અનુસાર એવોર્ડમાં સુધારા કરવાની અથવા એવોર્ડનું અર્થઘટન કરવાની અથવા વધારાનો એવોર્ડ કરવાની છે.

૪૫. એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૯ હેઠળ એમએસએમઈ એવોર્ડ સામેના પડકાર પર, આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૩૪ ની પેટા-કલમ (૪) ની જોગવાઈઓ લાગુ થશે જ્યાં લવાઈ ટ્રિબ્યુનલ હોવાના નાતે એમએસએમઈ કાઉન્સિલે તેમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ મુજબ આગળ કામ કરવાનું રહેશે.

૪૬. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ અને એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની આંતરક્રિયા એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ હેઠળ સ્થાપિત એમએસએમઈડી કાઉન્સિલને આર્બિટ્રેટર તરીકે કામ કરવા અને આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ દ્વારા સંચાલિત થનારી કાર્યવાહીમાં લવાઈ એવોર્ડ આપવા સક્ષમ બનાવશે.

૪૭. તેમ છતાં, આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની જોગવાઈઓ અનુસાર લવાઈ એવોર્ડ કરવા સિવાય, અપાયેલા એવોર્ડનું યોગ્ય રીતે અમલીકરણ થાય તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે, એવોર્ડના અમલીકરણના સંબંધમાં કોઈપણ વિવાદનો નિકાલ કરવા માટે એમએસએમઈડી કાઉન્સિલને કોઈ સત્તા કે હક્કમત આપવામાં આવી નથી.

૪૮. સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમ હેઠળ રચાયેલી લવાઈ ટ્રિબ્યુનલોને પણ આવો માર્ગ પૂરો પાડવામાં આવ્યો નથી, કારણ કે, સદર ૧૯૯૬ ના અધિનિયમ હેઠળ લવાઈ એવોર્ડનું અમલીકરણ સક્ષમ હક્કમત ધરાવતી સિવિલ કોર્ટની હક્કમત હેઠળ છે, કારણ કે આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ના પ્રકરણ ૮ માં સમાવિષ્ટ કલમ ૩૬ હેઠળ આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ હેઠળ આપવામાં આવેલા એવોર્ડને કોર્ટના હુકમનામાની જેમ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજરની જોગવાઈઓ અનુસાર અમલમાં મૂકવાનું ઠરાવવામાં આવ્યું છે.

૪૯. કોઈપણ સંજોગોમાં, આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ,

૧૯૯૬ ના સામાન્ય કાયદા હેઠળ પણ કોઈ એડીઆર સંસ્થાને પોતાના એવોર્ડનો અમલ કરાવવાની સત્તા આપવામાં આવી નથી. આમ, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે એકવાર એમએસએમઈ કાઉન્સિલ દ્વારા અથવા એમએસએમઈ કાઉન્સિલ દ્વારા કરાયેલા સંદર્ભ પર એડીઆર સંસ્થાઓ દ્વારા લવાઈ એવોર્ડ આપવામાં આવે તે પછી, લવાઈ કાર્યવાહીની સમાપ્તિ સાથે, સંજોગો અનુસાર એમએસએમઈ કાઉન્સિલ અથવા એડીઆર સંસ્થાઓ ઇંકટસ ઓફિસિયો બની જાય છે, અને એવોર્ડ પછીના તબક્કે પક્ષકારો વચ્ચે ઉદ્ભવતા કોઈપણ વિવાદ પર ન્યાયનિર્ણય કરવા માટે તેમનો સંપર્ક કરી શકાતો નથી. એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ એ એમએસએમઈ કાઉન્સિલ સમક્ષ સંદર્ભ કરીને કલમ ૧૭ હેઠળ લેણી કોઈપણ રકમ અંગે વિવાદના પક્ષકારને સક્ષમ બનાવતી ચોક્કસ વ્યવસ્થા પૂરી પાડતો વિશેષ કાયદો હોવાથી, એમએસએમઈ કાઉન્સિલને તેના એવોર્ડ અથવા હુકમનું અમલીકરણ કરવાની સત્તા અથવા હકૂમત આપતી કોઈ વિશિષ્ટ જોગવાઈના અભાવે, અમારા સુવિચારિત અભિપ્રાય મુજબ, કાઉન્સિલ દ્વારા પસાર કરાયેલ એવોર્ડ અથવા હુકમની જાહેરાત પછી, એવોર્ડના અમલીકરણની માંગ કરતી અથવા તેના દ્વારા પસાર કરાયેલા એવોર્ડનું સમાધાન કરવા માટે એવોર્ડ હેઠળ થયેલી ચૂકવણી અંગેના મુદ્દા પર ન્યાયનિર્ણય કરવાની માંગ કરતી કોઈપણ અરજી ધ્યાને લેવાની એમએસએમઈ કાઉન્સિલ પાસે કોઈ હકૂમત રહેશે નહીં.

૫૦. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાને લેતાં, અમે એવા અટળ નિષ્કર્ષ પર પહોંચીએ છીએ કે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરીને એવોર્ડ પછીના

વ્યાજના પ્રશ્ન પર તારીખ ૧૩.૦૩.૨૦૨૩ ની અરજી દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા એવોર્ડ ધારકના દાવા પર ન્યાયનિર્ણય કરવા માટે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા એમએસએમઈ કાઉન્સિલને આપવામાં આવેલા નિર્દેશોનો અમલ કરી શકાય નહીં. વિદ્વાન સિંગલ જજ એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની યોજના અને એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ તથા આનિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની આંતરક્રિયાને ધ્યાને લેવાનું ચૂકી ગયા છે જ્યારે તેમણે એવો નિષ્કર્ષ કાઢ્યો કે એમએસએમઈ કાઉન્સિલે અપીલકર્તાના ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટના પ્રમાણિત નિવેદન પર ન્યાયનિર્ણય કરીને નિર્ણય લેવાના તેના કાર્યમાંથી હાથ ખંખેરી લીધા હતા અને જો આવા પગલાંને મંજૂરી આપવામાં આવે, તો તે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ના મૂળ ઉદ્દેશ અને કાયદાકીય આશયને નબળો પાડશે.

૫૧. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાને લેતાં, એક્ઝિક્યુટિંગ કોર્ટ તરીકે કામ કરીને એવોર્ડના અમલીકરણના પ્રશ્ન પર અથવા એમએસએમઈ એવોર્ડ તરફની બાકી રકમ પર ન્યાયનિર્ણય કરવાની એમએસએમઈ કાઉન્સિલની હકૂમત વિશે અમારા દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલા પ્રથમ પ્રશ્નનો જવાબ નકારાત્મક આપવામાં આવે છે.

૫૨. એવું જણાય છે કે એવોર્ડ પછીના તબક્કે પોતાના એવોર્ડ હેઠળની બાકી રકમ સંબંધિત કોઈપણ વિવાદ પર ન્યાયનિર્ણય કરવાની સત્તા એમએસએમઈ કાઉન્સિલ પાસે ન હોવાના કારણે, ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર,

એમએસએમઈ કાઉન્સિલ, ભોપાલ દ્વારા તારીખ ૧૩.૦૪.૨૦૨૩ નો પત્ર તેના પર કોઈપણ ન્યાયનિર્ણય કર્યા વિના ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલી ગણતરી પર આધારિત એવોર્ડ ધારકની અરજી માત્ર આગળ મોકલવા માટે મોકલવામાં આવ્યો હતો. ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર, એમએસએમઈ કાઉન્સિલ, ભોપાલ દ્વારા મોકલવામાં આવેલા તારીખ ૧૩.૦૪.૨૦૨૩ ના પત્રનું અવલોકન દર્શાવે છે કે તે માત્ર હાલના સામાવાળા/મૂળ અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સ્પેશિયલ લીવ ટુ અપીલ નં. ૧૨૮૮૪/૨૦૨૦ માંના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપે છે અને એવોર્ડ ધારકે તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના એવોર્ડની નકલ, તારીખ ૨૪.૦૩.૨૦૨૩ ના ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ પ્રમાણપત્ર સાથે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના તારીખ ૩૧.૧૦.૨૦૨૨ ના હુકમની નકલ પૂરી પાડી હતી, જે તેમાં કલેક્ટર, ગાંધીનગરને યોગ્ય રીતે મોકલવામાં આવી હતી. સદર પત્રમાં વધુમાં તારીખ ૨૩.૧૨.૨૦૨૦ ના રોજ આ હાઈકોર્ટમાં એવોર્ડ-દેવાદાર દ્વારા જમા કરાયેલી રકમ અને જમા કરાયેલી રકમ તેને મળી નથી તેવા અપીલકર્તાના દાવાની નોંધ કરવામાં આવી છે. સદર પત્રમાં વધુમાં કલેક્ટરને એ જોવાની તાકીદ કરવામાં આવી છે કે તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૨૩ સુધી તારીખ ૨૪.૦૩.૨૦૨૩ ના ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા તૈયાર કરાયેલ ગણતરી પત્રકમાં અપીલકર્તા (એવોર્ડ ધારક) દ્વારા માંગવામાં આવેલી ચૂકવણીઓ કાયદા અનુસાર ચૂકવવામાં આવે.

૫૩. તેમ છતાં, એવું જણાય છે કે સદર પત્રને ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર,

એમએસએમઈ કાઉન્સિલ તરફથી હાલના એવોર્ડ ધારક/અપીલકર્તાને લેણી ચૂકવણી પર અંતિમ શબ્દ તરીકે ગણવામાં આવ્યો હતો, જેના કારણે ગુજરાત લેન્ડ રેવેન્યુ કોડ, ૧૮૭૯ ની કલમ ૨૦૦ હેઠળ વસૂલાત માટે મામલતદાર અને કલેક્ટરની કચેરીમાંથી તારીખ ૨૯.૦૫.૨૦૨૩ અને ૨૮.૦૬.૨૦૨૩ ની નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી, અને તેના પરિણામે ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર, એમએસએમઈ કાઉન્સિલ, ભોપાલ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૧૩.૦૪.૨૦૨૩ નો પત્ર અને વસૂલાત માટે મામલતદાર, ગાંધીનગર દ્વારા જારી કરાયેલી આનુષંગિક નોટિસો રદ કરવાની માંગણી કરતી એવોર્ડ-દેવાદાર દ્વારા રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી.

પૃ. તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના એવોર્ડની જાહેરાત પછી લવાઈ કાર્યવાહીની સમાપ્તિ સાથે એમએસએમઈ કાઉન્સિલ ઇંકટસ ઓફિસિયો બની ગઈ હોવાનું અને એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૭ હેઠળની અપીલમાં ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ સમક્ષ જમા કરાયેલ એવોર્ડ રકમ પરના એવોર્ડ પછીના વ્યાજના સંબંધમાં એવોર્ડ ધારક દ્વારા અહીં ઉઠાવવામાં આવેલા એવોર્ડ પછીના વિવાદ પર ન્યાયનિર્ણય કરવાની એમએસએમઈ કાઉન્સિલ પાસે કોઈ ન્યાયનિર્ણયની સત્તા નથી તેવું ઠરાવ્યા પછી, અમે બીજા મુદ્દા પર આગળ વધીએ છીએ, એટલે કે, “શું એવોર્ડ ધારક એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૯ હેઠળની કાર્યવાહીમાં ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ સમક્ષ જમા કરાયેલી રકમ પર ચાલુ રહેતા વ્યાજનો દાવો કરી શકે છે કે કેમ, જ્યાં એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૬ મુજબ તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના એમએસએમઈ એવોર્ડ હેઠળ અદ્યતન ચક્રવૃક્ષ

વ્યાજ સાથે એવોર્ડ રકમના ૭૫% જમા કરવામાં આવ્યા હતા”.

૫૫. બીજા મુદ્દા પર, અપીલકર્તાના વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી મિહિર જોશીએ એવી રજૂઆત કરવા માટે પી.એસ.એલ. રામનાથન ચેટ્ટિયાર અને અન્ય વિ. ઓ.આર.એમ.પી.આર.એમ. રામનાથન ચેટ્ટિયાર [(૧૯૬૮) એસ.સી.સી. ઓનલાઈન ૨૮] માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર ભારે આધાર રાખ્યો હતો કે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૯ હેઠળની અરજી ચલાવવા માટે એપેલેટ કોર્ટમાં કરાયેલી ડિપોઝિટ હાલના અપીલકર્તા, એટલે કે એવોર્ડ ધારકને ઉપલબ્ધ ન હતી. એવી રજૂઆત છે કે પી.એસ.એલ. રામનાથન ચેટ્ટિયાર (ઉપર મુજબ) માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે તેમાંના હુકમનામા-દેવાદારની એવી દલીલને ખાસ ફગાવી દીધી છે કે કોર્ટમાં નાણાં જમા કરાવ્યા પછી હુકમનામા-ધારક વ્યાજ પેટે કોઈ રકમનો દાવો કરી શકે નહીં. તેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે સદર કેસમાં ડિપોઝિટ બિનશરતી ન હોવાથી અને રકમ જમા થયા પછી પણ હુકમનામા-ધારક જ્યારે ઈચ્છે ત્યારે તેને ઉપાડવા મુક્ત ન હોવાથી અને વધુમાં જો તે તેમ કરવા માંગતો હોય તો તેણે કોર્ટના હુકમની શરતો અનુસાર જામીનગીરી આપવી પડતી હોવાથી, ડિપોઝિટ ઓર્ડર ૨૧ નિયમ ૧, સીપીસી ની શરતો અનુસાર ન હતી અને તેથી, ડિપોઝિટ પછી વ્યાજ અટકવાનો કોઈ પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો ન હતો.

૫૬. એવી ભારપૂર્વક દલીલ કરવામાં આવી હતી કે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતની ત્રણ ન્યાયાધીશોની બેન્ચ આ મુદ્દા પરના બે વિરોધાભાસી

નિર્ણયોની વિચારણા કરી રહી હતી, એટલે કે; એક દૃષ્ટિકોણ એવો હતો કે કોર્ટમાં જમા કરાયેલી રકમ મુખ્યત્વે હુકમનામાના દેવાની ડિપોઝિટ કરતાં જામીનગીરીની ડિપોઝિટ હતી અને જ્યાં સુધી હુકમનામા-દેવાદાર હુકમનામા હેઠળ નાણાં ચૂકવીને હુકમનામાનું સમાધાન કરવામાં નિષ્ફળ ન જાય ત્યાં સુધી હુકમનામા-ધારક તેને પોતાની ગણાવી શકે નહીં. તેમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે હુકમનામા-ધારક જામીનગીરી રજૂ કરીને નાણાં ઉપાડી શકે તેવી શરતો પર હુકમનામાના અમલીકરણ પર સ્ટે મેળવીને શાંતિ ખરીદવા માટે હુકમનામા-દેવાદાર દ્વારા કોર્ટમાં રકમ જમા કરાવવાથી નાણાંનું ટાઈટલ હુકમનામા-ધારકને તબદીલ થતું નથી. જો તે ઈચ્છે તો હુકમની શરતો અનુસાર નાણાં ઉપાડી શકે છે, પરંતુ જ્યાં સુધી તે તેમ ન કરે ત્યાં સુધી, જો કોર્ટ પરવાનગી આપે તો હુકમનામા-દેવાદારને, દાખલા તરીકે, સ્થાવર મિલકતની જામીનગીરી રજૂ કરીને નાણાં પાછા ખેંચી લેવામાં અને અપીલમાં હારી જવા પર હુકમનામાના સમાધાનમાં ઓર્ડર ૨૧ નિયમ ૧, સીપીસી ની શરતો અનુસાર હુકમનામાની રકમ કોર્ટમાં મૂકવામાં કોઈ બાબત અટકાવતી નથી.

૫૭. સદર કેસમાં કરવામાં આવ્યું હતું તેમ, કોર્ટમાં નાણાં જમા કરાવવાની વાસ્તવિક અસર અપીલના નિકાલ સુધી પક્ષકારોની પહોંચની બહાર નાણાં મૂકવાની હતી. હુકમનામા-ધારક માત્ર જામીનગીરી રજૂ કરીને જ તેને ઉપાડી શકતો હતો જેનો અર્થ એ છે કે આ ચૂકવણી હુકમનામાના સમાધાન પેટે ન હતી અને અપીલમાં સફળતાના કિસ્સામાં હુકમનામા-દેવાદાર દ્વારા હુકમનામા સામે આગળ વધી શકાતું હતું. તેની આખરી પતાવટ સુધી, તે હુકમનામા-દેવાદારની

પહોંચ બહાર હતું. પરિણામે, હુકમનામા-ધારકને તે નાણાંથી વંચિત રાખી શકાય નહીં જે હુકમનામાના અમલીકરણ પર સ્ટે મેળવવા માટે કોર્ટમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા, કારણ કે જો તે હુકમ ન હોત તો હુકમનામા-ધારક અપીલના નિકાલ પહેલાં પણ અમલીકરણ કરાવી શક્યો હોત અને હુકમનામાનું સમાધાન મેળવી શક્યો હોત.

૫૮. તેમાં નોંધાયેલો અન્ય એક દૃષ્ટિકોણ એવો હતો કે કોર્ટમાં નાણાંની ચૂકવણીથી હુકમનામાનું સમાધાન થઈ ગયું હતું. એવો અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો હતો કે ડિપોઝિટ કરાવવાની શરતે અમલીકરણ પર સ્ટે આપતા હુકમની અસર એવી હતી કે “પ્લેન્ટિફને એવી જામીનગીરી આપવા માટે કોર્ટમાં નાણાં ચૂકવવામાં આવ્યા હતા કે અપીલમાં તેમની સફળતાના કિસ્સામાં, તેઓએ તેમની સફળતાના ફળો મેળવવા જોઈએ” અને “કોર્ટમાં ચૂકવવામાં આવેલા નાણાં અપીલકર્તાના હતા જે આખરે તે રકમ મેળવવા હકદાર જણાયા હતા”.

૫૯. જો કે, પી.એસ.એલ. રામનાથન ચેટ્ટિયાર (ઉપર મુજબ) માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે પ્રથમ દૃષ્ટિકોણને માન્ય રાખ્યો હતો કે હુકમનામાના અમલીકરણ પર સ્ટે મેળવવા માટે કોર્ટમાં નાણાં જમા કરાવવામાં આવ્યા હતા અને જમા કરાયેલા નાણાં હુકમની શરતો અનુસાર જામીનગીરી રજૂ કરવા પર હુકમનામા-ધારકને ઉપલબ્ધ હતા, પરંતુ ડિપોઝિટ ઓર્ડર ૨૧ નિયમ ૧, સીપીસી ની શરતો અનુસાર ન હતી અને તેથી, ડિપોઝિટ પછી વ્યાજ અટકવાનો કોઈ પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો ન હતો.

૬૦. સદર નિર્ણયમાં નિર્ધારિત સિદ્ધાંત પર આધાર રાખીને, અપીલકર્તાના વિદ્વાન સિનિયર વકીલ દ્વારા ભારપૂર્વક એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે એવોર્ડ-દેવાદાર (મૂળ અરજદાર) દ્વારા કરવામાં આવેલી ડિપોઝિટ અપીલકર્તા (એવોર્ડ ધારક) ને ઉપલબ્ધ ન હતી અને તેથી, એવોર્ડ-દેવાદાર એવી દલીલ કરી શકે નહીં કે કલમ ૧૯ હેઠળની અરજી ચલાવવા માટે તેના દ્વારા કરવામાં આવેલી ડિપોઝિટની હદ સુધીના હુકમનામાને હુકમનામાના આંશિક સમાધાન તરીકે ગણવામાં આવશે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે એવોર્ડ-દેવાદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી ડિપોઝિટ ઓર્ડર ૨૧ નિયમ ૧, સીપીસી ની શરતો અનુસાર ન હોવાથી, એટલે કે એવોર્ડ ધારકને તે રકમ ઉપલબ્ધ ન હોવાથી, ડિપોઝિટ પછી અને આંશિક રકમના શરતી સંદર્ભ પછી પણ એવોર્ડ ધારકને એવોર્ડ તરફની વાણ્યૂકવાયેલી રકમ પર વ્યાજ ચઢશે.

૬૧. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તારીખ ૦૨.૧૧.૨૦૧૮ ના રોજ નિર્ણિત આર/ફર્સ્ટ અપીલ નં. ૨૮૧૭/૨૦૧૦ માં એમસીએ નં. ૧/૨૦૧૮ (ગુજરાત સ્ટેટ ઇલેક્ટ્રિસિટી કોર્પોરેશન લિમિટેડ વિ. મલ્ટીપ્લેક્સ ટ્રેડિંગ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રિયલ કંપની લિ.) માં ગુજરાત હાઇકોર્ટ દ્વારા સદર દૃષ્ટિકોણનું અનુસરણ કરવામાં આવ્યું છે.

૬૨. દિલ્લી ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી વિ. ભાઈ સરદાર સિંહ એન્ડ સન્સ [(૨૦૨૩) ૧૭ એસ.સી.સી. ૬૭૧] માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખીને, એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૯ હેઠળની અરજી

ચલાવવા માટે એવોર્ડ-દેવાદાર દ્વારા જમા કરાયેલી ૭૫% ની રકમ પર વ્યાજ ચઢવા અંગેની દલીલો પુનરાવર્તિત કરવામાં આવી છે.

૬૩. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે દિલ્લી ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી વિ. ભાઈ સરદાર સિંહ એન્ડ સન્સ [૨૦૦૯ (૧૦૯) ડી.આર.જે. ૩૮૪ (ડીબી)] માં દિલ્લી હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચનો ચુકાદો દિલ્લી ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી (ઉપર મુજબ) માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ પડકારનો વિષય હતો, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે ઓર્ડર ૨૧ નિયમ ૧ હેઠળ હુકમનામા-ધારકને ચૂકવણી કરવાના કૃત્ય માટે સકારાત્મક કૃત્ય જરૂરી છે. એક્ઝિક્યુટિંગ કોર્ટ સિવાયની અદાલતમાં હુકમનામાની રકમ માત્ર જમા કરાવવાથી ક્યારેય ચૂકવણી થઈ ગણાય નહીં. કોર્ટમાં નાણાં જમા કરાવવાની વાસ્તવિક અસર અપીલના નિકાલ સુધી પક્ષકારોની પહોંચ બહાર નાણાં ચૂકવવાની છે. નિકાલ થયેલી અપીલમાં જમા રહેલી રકમ એક્ઝિક્યુટિંગ કોર્ટમાં કરવામાં આવેલી ડિપોઝિટ નથી અને હુકમનામાના અમલીકરણ માટે સ્ટે મંજૂર કરવાની શરત તરીકેની ડિપોઝિટથી ડિપોઝિટની તારીખથી વ્યાજ ચાલુ રહેવાનું અટકતું નથી. હુકમનામા-દેવાદારની એવી રજૂઆત કે અપીલમાં માત્ર રકમ જમા કરાવવાથી ડિપોઝિટની તારીખથી વધુ કોઈ વ્યાજ ચઢવાનું બંધ થઈ ગયું હતું, તે યોગ્યતાવિહીન ઠરાવવામાં આવી હતી.

૬૪. દિલ્લી હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પી.એસ.એલ. રામનાથન ચેટ્ટિયાર (ઉપર મુજબ) માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો

અને એવી નોંધ લીધી હતી કે તેમાં અપીલમાં જમા કરાયેલી રકમ હુકમનામા-ધારકને મુક્ત કરવામાં આવી ન હતી અને તે અપીલની ડિપોઝિટમાં જમા પડેલી રહી હતી, જેને હુકમનામા-ધારકને કરવામાં આવેલી યોગ્ય ચૂકવણી તરીકે અર્થઘટિત કરી શકાય નહીં.

૬૫. એ નોંધી શકાય છે કે તેમાં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા વાંધાઓ રદ કરવાના હુકમ સામે દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં ડિપોઝિટ કરવામાં આવી હતી. એપેલેટ કોર્ટે એક વચગાળાની અરજીમાં અપીલકર્તા ચાર અઠવાડિયાના સમયગાળામાં હુકમનામા હેઠળ લેણી અને ચૂકવવાપાત્ર રકમ જમા કરાવે તે શરતે હુકમનામાના અમલીકરણ પર સ્ટે આપ્યો હતો. અપીલની પેન્ડન્સી દરમિયાન, સામાવાળાએ અપીલકર્તા દ્વારા જમા કરાયેલી રકમ ઉપાડવાની માંગણી કરતી વચગાળાની અરજી કરી હતી. અપીલકર્તાના વકીલે સામાવાળાની સદર અરજી સામે વાંધાઓ દાખલ કરવા વારંવાર સમય માંગ્યો હતો. જમા કરાયેલી રકમ ઉપાડવાની માંગણી કરતી અરજી પેન્ડિંગ રહી તે દરમિયાન, અપીલ આખરે મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને એવોર્ડ સામે અપીલકર્તાના વાંધા ફગાવી દેવાનો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો રદ કરવામાં આવ્યો હતો. એપેલેટ કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે એવોર્ડ સામેના વાંધાઓ અદાલત દ્વારા ધ્યાને લેવા જોઈતા હતા. વાંધાઓ પુનર્જીવિત કરવામાં આવ્યા હતા અને તેમાંના વિદ્વાન સિંગલ જજને કાયદા અનુસાર નવેસરથી વાંધાઓનો નિર્ણય કરવા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. એ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે જમા રકમ ઉપાડવા માટે સામાવાળાની અરજી પર કોઈ હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હતો અને સ્વાભાવિક રીતે જ્યારે અપીલ મંજૂર

કરવામાં આવી અને વાંધાઓ ફગાવવામાં આવ્યા ત્યારે તેમાં સામાવાળા દ્વારા જમા રકમ ઉપાડવાનો કોઈ પ્રશ્ન ન હતો. આખરે, વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા વાંધાઓ પણ રદ કરવામાં આવ્યા હતા.

૬૬. પરિણામે, સામાવાળા એવોર્ડ થયાની તારીખથી વ્યાજ સહિત એવોર્ડની રકમ મેળવવા હકદાર ઠરાવવામાં આવ્યા હતા. આમ, તેમાં સામાવાળાની તરફેણમાં મંજૂર કરાયેલા વ્યાજના દરના સંબંધમાં એકમાત્ર ફેરફાર સાથે એવોર્ડની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી, એ શરતે કે વ્યાજના દરમાં અપીલકર્તાને આપવામાં આવેલી છૂટછાટ ચુકાદાની તારીખથી છ અઠવાડિયાની અંદર રકમ ચૂકવવામાં આવે તો જ ઉપલબ્ધ થશે.

૬૭. આ હકીકતોના પ્રકાશમાં, ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે વિદ્વાન સિંગલ જજે આખરે તેના વાંધાને નકારી કાઢ્યો હતો અને સામાવાળાને એવોર્ડ રકમની ચૂકવણી મેળવવા હકદાર ઠરાવ્યા હતા તે સમયે અપીલકર્તાએ અપીલમાં જમા કરાયેલી રકમ વિશે કોર્ટને જાણ કરી ન હતી. અપીલમાં જમા કરાયેલી રકમ સામાવાળાને ઉપલબ્ધ ન હોવાથી અને એવોર્ડ પેટે તેમને ચૂકવવામાં આવી ન હોવાથી, અપીલકર્તા એવો દાવો કરી શકે નહીં કે હુકમનામાની શરતો અનુસારનું વ્યાજ ડિપોઝિટની તારીખથી ચાલુ રહેવાનું બંધ થઈ ગયું હતું.

૬૮. ડિવિઝન બેન્ચે આખરે ઠરાવ્યું હતું કે વચગાળાના હુકમની શરતો

અનુસાર મુક્ત કરવામાં આવેલી રકમને ધ્યાનમાં લીધા પછી સામાવાળાની તરફેણમાં રકમ મુક્ત કરવાની તારીખ સુધી એવોર્ડમાં દર્શાવેલ તારીખથી એવોર્ડ કરાયેલ રકમ + વ્યાજ માટે સામાવાળાની તરફેણમાં હુકમનામાનું સમાધાન કરવા માટે જેટલી જરૂરી હોય તેટલી જ કોર્ટમાં જમા પડેલી રકમની ચૂકવણી મેળવવા સામાવાળા હકદાર રહેશે. જો કે, કોર્ટમાં જમા કરાયેલી બાકીની રકમ, જો કોઈ હોય તો, અપીલકર્તાને મુક્ત કરવામાં આવશે. જે હુકમ હેઠળ સામાવાળાને તારીખ ૨૭.૦૪.૨૦૦૬ ના રોજ પસાર કરાયેલા હુકમની તારીખ સુધી વ્યાજ સહિત હુકમનામાની રકમ મેળવવા હકદાર ઠરાવવામાં આવ્યા હતા તેમાં સમાવિષ્ટ આ નિર્દેશો નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા સુધારવામાં આવ્યા હતા અને અપીલકર્તાના વાંધાઓ ફગાવીને સામાવાળાને હુકમનામાની રકમ/એવોર્ડ રકમ મેળવવા હકદાર ઠરાવતા વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા તારીખ ૧૫.૦૭.૨૦૦૫ ના ચુકાદા અને હુકમ હેઠળ અંતિમ ચૂકવણી કરવામાં આવે ત્યાં સુધી એવોર્ડમાં દર્શાવેલ તારીખથી સામાવાળાને વ્યાજ મેળવવા હકદાર ઠરાવવામાં આવ્યા છે.

૬૯. એવી રજૂઆત કરવા માટે એન્જિનિયરિંગ પ્રોજેક્ટ્સ (ઇન્ડિયા) લિ. વિ. અરવિંદ કન્સ્ટ્રક્શન કંપની લિ. [૨૦૦૯ (૧૧૧) ડી.આર.જે. ૩૬૪ (ડીબી)] માં દિલ્લી હાઇકોર્ટના ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદાના નિર્ણય પર વધુ આધાર રાખવામાં આવ્યો છે કે તેમાં ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે હુકમનામા પર સ્ટે મેળવવાની શરત તરીકે હુકમનામા-દેવાદાર દ્વારા હુકમનામાની રકમ જમા કરાવવાને હુકમનામા-ધારકને કરાયેલી ચૂકવણી સમકક્ષ ગણી શકાય નહીં અને

જ્યાં સુધી હુકમનામા-ધારકને વાસ્તવિક રીતે નાણાં ન મળે ત્યાં સુધી હુકમનામા-દેવાદાર સામે વ્યાજ ચાલુ રહે છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે પી.એસ.એલ. રામનાથન ચેટ્ટિયાર (ઉપર મુજબ) પર આધાર રાખીને દિલ્લી હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે તેમાં એવું ઠરાવ્યું છે કે કોર્ટમાં ડિપોઝિટ તે કોર્ટ સમક્ષ હોવી જોઈએ જેને હુકમનામાનું અમલીકરણ કરવાનું હોય. એક્ઝિક્યુટિંગ કોર્ટ એ કોર્ટ છે જેણે હુકમનામું પસાર કર્યું હોય અને એપેલેટ કોર્ટ નહીં.

૭૦. એવી રજૂઆત કરવા માટે હિન્દુસ્તાન કન્સ્ટ્રક્શન કોર્પોરેશન વિ. દિલ્લી ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી [૨૦૦૨ (૬૫) ડી.આર.જે. ૪૩] માં દિલ્લી કોર્ટના નિર્ણય પર વધુ આધાર રાખવામાં આવ્યો છે કે ઓર્ડર ૨૧ નિયમ ૧, સીપીસી હેઠળની ચૂકવણી હુકમનામા-ધારકનું સમાધાન કરે છે જ્યારે અમલીકરણ ટાળવા માટે કોર્ટમાં કરાયેલી ડિપોઝિટ, જે રકમને હુકમનામા-ધારકની પહોંચ બહાર રાખે છે, એટલે કે સ્ટે મેળવવા માટે જમા કરાયેલી રકમ ઓર્ડર ૨૧ નિયમ ૧, સીપીસી ની શરતો અનુસાર હુકમનામા-ધારકને કરાયેલી ચૂકવણી નથી અને તેથી, હુકમનામા-ધારક પોતાની તરફેણમાં અદાલતો દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમોની શરતો મુજબ એવોર્ડની તારીખથી ચૂકવણીની તારીખ સુધી વ્યાજનો દાવો કરવાના તેના અધિકારની અંદર રહેશે.

૭૧. જવાબમાં, હાલના સામાવાળા એટલે કે મૂળ અરજદાર તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી શાલીન મહેતા ગુરપ્રીત સિંહ વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા [(૨૦૦૬) ૮ એસ.સી.સી. ૪૫૭] માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતની

બંધારણીય બેન્ચના નિર્ણય પર આધાર રાખશે, અને એવી રજૂઆત કરશે કે તેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે હુકમનામા હેઠળ નાણાં ચૂકવવાની પદ્ધતિઓમાંની એક કોર્ટમાં રકમ જમા કરાવવાની છે. જ્યાં હુકમનામાના સમાધાનમાં હુકમનામા-દેવાદાર દ્વારા કોર્ટમાં નાણાં ચૂકવવામાં આવ્યા હોય, ત્યાં ચૂકવેલી રકમના પ્રમાણમાં ચૂકવણીની તારીખથી હુકમનામા પરનું વ્યાજ બંધ થઈ જશે, ભલે આવી રકમ વાસ્તવમાં હુકમનામા હેઠળ લેણી સમગ્ર રકમ ન હોય. સુધારા અધિનિયમ નં. ૧૦૪/૧૯૭૬ હેઠળ ઓર્ડર ૨૧ નિયમ ૧, સીપીસી માં સુધારાના હેતુ અને કારણોની વિચારણા કરતી વખતે, તેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે ઓર્ડર ૨૧ હેઠળ સદર પેટા-નિયમ (જ) અને પેટા-નિયમ (પ) ઘડવામાં કાયદાકીય આશય સ્પષ્ટ છે કે ઓર્ડર ૨૧ નિયમ ૧, સીપીસી હેઠળ પૂરી પાડવામાં આવેલી રીતે ડિપોઝિટ કરવામાં આવે અને અથવા કોર્ટની બહાર નોટિસ આપવામાં આવે ત્યારે વ્યાજ બંધ થવું જોઈએ. ગુરપ્રીત સિંહ (ઉપર મુજબ) માં બંધારણીય બેન્ચના નિર્ણયના ફક્ત નં. '૨૭' માંના અવલોકનો પર ઘણો ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે, અને એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે ૧૯૭૬ ના અધિનિયમ નં. ૧૦૪ દ્વારા ઓર્ડર ૨૧ નિયમ ૧, સીપીસી માં થયેલા સુધારાના પ્રકાશમાં નાણાકીય હુકમનામાના અમલીકરણ અંગેની સ્થિતિ સ્પષ્ટ થઈ ગઈ છે જેથી એવું ઠરાવી શકાય કે મુદ્દલના તે ભાગ પર વ્યાજ ચૂકવવાની હુકમનામા-દેવાદાર પર કોઈ જવાબદારી ન હતી જે તેણે પહેલેથી જ ચૂકવી દીધો હોય અથવા જમા કરાવી દીધો હોય.

૭૨. હિમાચલ પ્રદેશ હાઉસિંગ એન્ડ અર્બન ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી અને અન્ય વિ. રણજીત સિંહ રાણા [(૨૦૧૨) ૪ એસ.સી.સી. ૫૦૫] માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર વધુ આધાર રાખીને એવો દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે કલમ ૩૧(૭)(બી) હેઠળ એવોર્ડ પછીના વ્યાજના મુદ્દા પર તેમાં આબિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની યોજનાને ધ્યાનમાં લેતાં, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જ્યાં કોર્ટમાં સમગ્ર એવોર્ડ રકમ જમા કરવામાં આવી હોય, ત્યાં સદર તારીખ કલમ ૩૧(૭)(બી) ના અર્થમાં એવોર્ડ હેઠળ ચૂકવણીની તારીખ ગણાશે જેનો અર્થ એ થશે કે એવોર્ડ હેઠળ ઉદ્ભવતી જવાબદારી સમાપ્ત થઈ જાય છે. તે એવોર્ડના સમાધાનને દર્શાવે છે અને કોર્ટમાં રકમ જમા કરાવવી એ હુકમનામા-ધારકના જમા ખાતામાં કરવામાં આવેલી ચૂકવણી સિવાય બીજું કંઈ નથી. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે એકવાર આબિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૩૪(૩) હેઠળની કાર્યવાહીમાં હાઈકોર્ટમાં એવોર્ડ રકમ જમા કરવામાં આવે તે પછી, ડિપોઝિટની તારીખથી એવોર્ડ પછીના વ્યાજની જવાબદારી બંધ થઈ જશે. ડિપોઝિટની તારીખથી એવોર્ડ ધારકને કોઈ વધારાનું વ્યાજ ચૂકવવામાં આવશે નહીં.

૭૩. વધુમાં, યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિ. એમ.પી. ટ્રેડિંગ એન્ડ ઇન્વેસ્ટમેન્ટ આરએસી. કોર્પોરેશન લિમિટેડ [(૨૦૧૬) ૧૬ એસ.સી.સી. ૬૯૯] માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખીને, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે આબિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૩૪ હેઠળની કાર્યવાહી હાઈકોર્ટ સમક્ષ પેન્ડિંગ હતી ત્યારે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ

એકમાત્ર વિવાદ વ્યાજની ચૂકવણી અંગેનો હતો. સદર કેસમાં, હાઇકોર્ટ સમક્ષ પેનિંગ બાબતોમાં, હાઇકોર્ટ સમક્ષ મુદ્દલ રકમ જમા કરાવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો, જે યોગ્ય રીતે જમા કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ તેમાંના સામાવાળા દ્વારા કરવામાં આવેલી વિનંતી પર, અદાલતે રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકમાં ફિક્સ્ડ ડિપોઝિટ તરીકે ડિપોઝિટ મૂકવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. આખરે, કલમ ૩૪ હેઠળની અરજી ફગાવી દેવામાં આવી હતી અને એવોર્ડ ધારક/અપીલકર્તાએ એવી રજૂઆત કરી હતી કે એકવાર કોર્ટમાં રકમ જમા થઈ જાય તે પછી, એવોર્ડની શરતો મુજબ વ્યાજ ચૂકવવાનો કોઈ કાયદો નથી. કલમ ૩૧(૭)(બી) હેઠળ “ચૂકવણી” શબ્દનો અર્થ અને કોર્ટમાં કરાયેલી ડિપોઝિટ એવોર્ડના સમાધાનને દર્શાવે છે તે નિર્ણયની નોંધ લેવા માટે રણજીત સિંહ રાણા (ઉપર મુજબ) માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયને તેમાં ધ્યાને લેવામાં આવ્યો હતો. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે અપીલકર્તા દ્વારા સમગ્ર રકમ જમા કરવામાં આવી ન હોવાથી, સામાવાળા એવોર્ડની તારીખથી હાઇકોર્ટમાં મુદ્દલ રકમ જમા કરવામાં આવી ત્યાં સુધી એવોર્ડ મુજબના વ્યાજ માટે હકદાર રહેશે અને સામાવાળા હાઇકોર્ટના નિર્દેશો મુજબ કરવામાં આવેલી ફિક્સ્ડ ડિપોઝિટની શરતો અનુસાર મુદ્દલ રકમ પર ચઢેલા વ્યાજ માટે જ હકદાર રહેશે. તેમ છતાં, સામાવાળા બાકી રહેલી એવોર્ડ રકમ પર પણ એવોર્ડની શરતો મુજબ વ્યાજ મેળવવા હકદાર રહેશે જે અપીલકર્તા એવોર્ડ મુજબ કોર્ટમાં જમા કરાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે.

૭૪. તારીખ ૦૫.૦૫.૨૦૨૫ ના પીસીએલ સ્ટિક્કો (જેવી) વિ. નેશનલ

હાઈવેઝ ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા (૨૦૨૫:ડીએચસી૩૨૯૬-ડીબી) માં દિલ્હી હાઈકોર્ટના ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદા પર વધુ આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, જેમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે હુકમનામા-દેવાદારે કોર્ટમાં રકમ જમા કરાવી હતી અને હુકમનામા-દેવાદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી ડિપોઝિટની યોગ્ય નોટિસ એવોર્ડ ધારકને હતી. તેમ છતાં, હુકમનામા-દેવાદારે એવોર્ડ ધારકને સદર રકમ ઉપાડતા મનાઈ ફરમાવતો કે અટકાવતો કોઈ હુકમ મેળવ્યો ન હતો.

૭૫. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાને લેતાં, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જમા કરાયેલી રકમ પરનું વ્યાજ કોર્ટમાં ડિપોઝિટની તારીખથી ચાલુ રહેવાનું બંધ થઈ જશે.

૭૬. રામાસિવિલ ઇન્ડિયા કન્સ્ટ્રક્શન્સ પ્રા. લિ. વિ. યુઓઆઈ [૨૦૨૪ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન ડેલ ૪૮૯૯] માં દિલ્હી હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર વધુ આધાર રાખીને એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે દિલ્હી હાઈકોર્ટ દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે હુકમનામા-દેવાદાર દ્વારા કોર્ટમાં એવોર્ડ રકમ જમા કરાવવાની તારીખ એ તારીખ છે જ્યારે વ્યાજની જવાબદારી બંધ થઈ જશે અને આવી ડિપોઝિટની તારીખ અને અરજદારને રકમ મુક્ત કરવામાં આવી તે તારીખ વચ્ચે રકમ સાથે ઉપાર્જિત થયેલા ફિક્સડ ડિપોઝિટ વ્યાજ સિવાય, હુકમની શરતો અનુસાર કોર્ટ સમક્ષ હુકમનામા-દેવાદાર દ્વારા જમા કરાયેલી રકમ પર હુકમનામા-ધારક વ્યાજ મેળવવા હકદાર નથી. અમલીકરણ હેઠળના એવોર્ડ મુજબ સદર રકમ પર અરજદારને કોઈ વધારાનું વ્યાજ મંજૂર કરી શકાય નહીં.

૭૭. આમ, સામાવાળાના વિદ્વાન સિનિયર વકીલ દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કલમ ૧૯ હેઠળની અરજીમાં એપેલેટ કોર્ટમાં જમા કરાયેલ એવોર્ડ રકમના ૭૫% પર વ્યાજની ચૂકવણી માટે અપીલકર્તાનો દાવો એવોર્ડનું સમાધાન કરે છે અને કોઈ વધુ વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર નથી કારણ કે ડિપોઝિટની તારીખે વ્યાજ ચાલુ રહેવાનું બંધ થઈ જશે. તેમ છતાં, બાકીના ૨૫% પર જ્યાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના હુકમ હેઠળ હાઈકોર્ટમાં માત્ર મુદ્દલ રકમ જમા કરવામાં આવી છે, ત્યાં તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના લવાઈ એવોર્ડ હેઠળ એવોર્ડ પછીના વ્યાજ તરીકે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૬ મુજબની વ્યાજની જવાબદારી ચઢવાનું ચાલુ રહેશે અને સામાવાળા સદર હદ સુધી મુદ્દલ રકમ પર વ્યાજ ચૂકવવા જવાબદાર છે.

૭૮. પક્ષકારો તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન સિનિયર વકીલોની તમામ દલીલોને ધ્યાનમાં લેતાં, આ તબક્કે આપણે આપણી જાતને યાદ અપાવવી પડશે કે, એકવાર પક્ષકારો વચ્ચે સમાધાન નિષ્ફળ જાય પછી એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૮ ની પેટા-કલમો (૩) અને (૪) અનુસાર એમએસએમઈડી કાઉન્સિલ દ્વારા હાથ ધરાયેલી લવાઈ કાર્યવાહીનું સંચાલન કરતાં એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ (વિશેષ ઉપાય સાથે વિશેષ હેતુ માટેનો વિશેષ અધિનિયમ) અને આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની આંતરક્રિયા આપણે નોંધી છે. અમે એવા અભિપ્રાય પર પહોંચ્યા છીએ કે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ હેઠળ સ્થાપિત એમએસએમઈડી કાઉન્સિલ આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ દ્વારા સંચાલિત થનારી

કાર્યવાહીમાં એવોર્ડ આપતાં આર્બિટ્રેટર તરીકે કામ કરશે. તેમ છતાં, આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની જોગવાઈઓ અનુસાર લવાઈ એવોર્ડ આપવા સિવાય, એવોર્ડના અમલીકરણના સંબંધમાં કોઈપણ વિવાદનો નિકાલ કરવા માટે, એટલે કે પોતાના દ્વારા અપાયેલા એવોર્ડનું યોગ્ય રીતે અમલીકરણ થયું છે કે નહીં તે તપાસવા માટે એમએસએમઈ કાઉન્સિલને કોઈ સત્તા કે હકૂમત આપવામાં આવી નથી.

૭૯. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, જ્યારે આપણે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમો ૧૫ થી ૧૭ ની જોગવાઈઓ તરફ નજર કરીએ છીએ, ત્યારે આપણને જણાય છે કે સપ્લાયરને ચૂકવવાપાત્ર માસિક ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ, કલમ ૧૫ હેઠળ જરૂરી મુજબ સપ્લાયરને રકમ ચૂકવવામાં ખરીદનારની નિષ્ફળતાની તારીખથી ચઢશે. પ્રકરણ-૫ માં “માઈક્રો અને સ્મોલ એન્ટરપ્રાઇઝિસને વિલંબિત ચૂકવણી” શીર્ષક હેઠળ સમાવિષ્ટ કલમ ૧૫ જોગવાઈ કરે છે કે જ્યાં કોઈ સપ્લાયર કોઈ ખરીદનારને કોઈ માલ પૂરો પાડે છે અથવા કોઈ સેવા આપે છે, ત્યાં ખરીદનારે તેની અને સપ્લાયર વચ્ચે લેખિતમાં સંમત થયેલી તારીખે અથવા તે પહેલાં, અથવા જ્યાં આ સંબંધમાં કોઈ કરાર ન હોય ત્યાં નિયત તારીખ પહેલાં તેની ચૂકવણી કરવાની રહેશે. કલમ ૧૫ નો પરંતુક વધુમાં જણાવે છે કે કોઈપણ સંજોગોમાં સપ્લાયર અને ખરીદનાર વચ્ચે લેખિતમાં સંમત થયેલો સમયગાળો સ્વીકૃતિની તારીખથી અથવા અનુમાનિત સ્વીકૃતિની તારીખથી ૪૫ દિવસથી વધુ રહેશે નહીં. કલમ ૨(બી) માં વ્યાખ્યાયિત કરાયેલ “નિયત તારીખ” નો અર્થ સપ્લાયર પાસેથી ખરીદનાર દ્વારા

માલ અથવા કોઈ સેવાની સ્વીકૃતિની તારીખ અથવા અનુમાનિત સ્વીકૃતિની તારીખથી ૧૫ દિવસનો સમયગાળો પૂરો થયા પછીની તરતની તારીખ થાય છે. કલમ ૨(બી) નું સ્પષ્ટીકરણ વધુમાં સ્પષ્ટ કરે છે કે :-

“સ્પષ્ટીકરણ.—આ કલમના હેતુઓ માટે,—

(૧) “સ્વીકૃતિનો દિવસ” એટલે,—

(એ) માલની વાસ્તવિક ડિલિવરી અથવા સેવાઓ આપવાનો દિવસ; અથવા (બી) જ્યાં માલની ડિલિવરી અથવા સેવાઓ આપવાના દિવસથી પંદર દિવસની અંદર માલ અથવા સેવાઓની સ્વીકૃતિ અંગે ખરીદનાર દ્વારા લેખિતમાં કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં આવે, ત્યાં સપ્લાયર દ્વારા આવો વાંધો દૂર કરવામાં આવે તે દિવસ;

(૨) “અનુમાનિત સ્વીકૃતિનો દિવસ” એટલે, જ્યાં માલની ડિલિવરી અથવા સેવાઓ આપવાના દિવસથી પંદર દિવસની અંદર માલ અથવા સેવાઓની સ્વીકૃતિ અંગે ખરીદનાર દ્વારા લેખિતમાં કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં ન આવે, ત્યાં માલની વાસ્તવિક ડિલિવરી અથવા સેવાઓ આપવાનો દિવસ;”

૮૦. જો કે, કલમ ૧૬ કલમ ૧૫ મુજબ સપ્લાયરને ચૂકવણી કરવાની ખરીદનારની જવાબદારી નિભાવવામાં નિષ્ફળતાના પરિણામની જોગવાઈ કરે છે અને તેમાં નોન-ઓબસ્ટેન્ટ કલોઝ સમાવિષ્ટ છે જે એવી જોગવાઈ કરે છે કે કલમ

૧૫ હેઠળ જરૂરી મુજબ સપ્લાયરને રકમ ચૂકવવામાં નિષ્ફળ જવાના કિસ્સામાં, ખરીદનાર અને સપ્લાયર વચ્ચેના કોઈ કરારમાં અથવા તે સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈપણ કાયદામાં ગમે તે સમાવિષ્ટ હોય તેમ છતાં, ખરીદનાર નિયત દિવસથી અથવા સંજોગો અનુસાર, સંમત થયેલી તારીખ પછીની તરતની તારીખથી સદર રકમ પર સપ્લાયરને રિઝર્વ બેંક દ્વારા જાહેર કરાયેલા બેંક દર કરતાં ત્રણ ગણા દરે માસિક ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ ચૂકવવા જવાબદાર રહેશે.

૮૧. આમ, એ સ્પષ્ટ છે કે કલમ ૧૬ માં જોગવાઈ કર્યા મુજબની ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજની જવાબદારી કલમ ૧૫ હેઠળ જરૂરી મુજબ સપ્લાયરને રકમ ચૂકવવામાં ખરીદનાર તરફથી નિષ્ફળતાના કિસ્સામાં જ ઉપસ્થિત થશે.

૮૨. પ્રસ્તુત કેસમાં, સપ્લાયર દ્વારા માંગવામાં આવેલી ચૂકવણી અંગે વિવાદ હતો અને તેનું નિર્ધારણ માત્ર તારીખ ૧૧.૦૮.૨૦૧૪ ના એવોર્ડ હેઠળ જ કરવામાં આવ્યું છે. તારીખ ૧૧.૦૮.૨૦૧૪ ના એવોર્ડ હેઠળ આર્બિટ્રેટર, એટલે કે એમએસએમઈ કાઉન્સિલ દ્વારા એવોર્ડ-દેવાદાર પર એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૬ મુજબ એવોર્ડ પછીના વ્યાજની જવાબદારી લાદવામાં આવી છે, જેનો અર્થ એ થાય છે કે ખરીદનાર દ્વારા સપ્લાયરને સદર રકમ ચૂકવવામાં નિષ્ફળ જવાના કિસ્સામાં એવોર્ડ રકમ પર કલમ ૧૬ માં નિર્ધારિત દરે ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજની જવાબદારી ઉપસ્થિત થશે.

૮૩. પ્રસ્તુત કેસમાં, ખરીદનાર, એટલે કે એવોર્ડ-દેવાદારે હુકમનામા/એવોર્ડની શરતો અનુસાર રકમના ૭૫% રકમ જમા કરાવીને કલમ

૧૯ હેઠળ કોર્ટમાં ડિપોઝિટ કરાવવાની શરતોનું પાલન કરીને નિર્ધારિત સમયમાં કલમ ૧૯ હેઠળ અરજી દાખલ કરીને તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના એમએસએમઈ કાઉન્સિલના એવોર્ડને પડકાર્યો હતો. એ હકીકત અંગે કોઈ વિવાદ નથી કે તારીખ ૧૦.૧૨.૨૦૧૪ ના રોજ કોર્ટમાં એવોર્ડ-દેવાદાર દ્વારા તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના એમએસએમઈ એવોર્ડ હેઠળ કરવામાં આવેલી ડિપોઝિટ કલમ ૧૯ માં સમાવિષ્ટ વૈધાનિક જોગવાઈઓ અનુસાર અને કોર્ટના સંતોષ મુજબ હતી. કલમ ૧૯ નો પરંતુક વધુમાં કલમ ૧૯ હેઠળની અરજીનો નિકાલ કરતી કોર્ટને જમા કરાવેલી રકમની આવી ટકાવારી એવોર્ડ ધારક/સપ્લાયરને ચૂકવવાનો હુકમ કરવાની વિવેકબુદ્ધિ પ્રદાન કરે છે, જે તે કેસના સંજોગોમાં વાજબી ગણતી હોય, અને તેના દ્વારા લાદવા જરૂરી જણાતી શરતોને આધીન રહેશે.

૮૪. પ્રસ્તુત કેસમાં, તારીખ ૧૦.૧૨.૨૦૧૪ ના રોજ વ્યાજ સહિતની કુલ એવોર્ડ રકમના ૭૫% રકમ જમા કરાવીને મૂળ અરજદાર, એટલે કે જીએસસીએસસીએલ દ્વારા ગાંધીનગર ખાતેની ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ સમક્ષ અપીલ રજૂ કરવામાં આવી હતી. ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ, ગાંધીનગરે તારીખ ૨૧.૧૦.૨૦૧૫ ના હુકમ દ્વારા અપીલકર્તા એવોર્ડ ધારકને મુદ્દલ પેટે જમા કરાવેલી રકમના ૫૦% ઉપાડી લેવાની પરવાનગી આપી હતી અને ઉપાડની પરવાનગી આપતી વખતે, તારીખ ૨૧.૧૦.૨૦૧૫ ના હુકમમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે બાકીની રકમનો પ્રશ્ન કોર્પોરેશન (જીએસસીએસસીએલ) દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી

આબિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૩૪ હેઠળની અરજીની સુનાવણી વખતે નક્કી કરવામાં આવશે. આમ, સદર રકમ કલમ ૧૯ ની કાર્યવાહીમાં કોર્ટમાં જમા રહી હતી. આ કોર્ટ સમક્ષ અરજદાર (જીએસસીએસસીએલ) દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી કલમ ૩૭ હેઠળની અપીલમાં અને વધુમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષની સ્પેશિયલ લીવ પિટિશનમાં પડકાર વધુ ચાલુ રહ્યો હતો, જેમાં હાઇકોર્ટની રજિસ્ટ્રીને સંતોષ થાય તે રીતે કોઈપણ રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકની બેંક ગેરંટી રજૂ કરીને એવોર્ડ ધારકને સદર જમા રકમ ઉપાડવાની મંજૂરી આપતાં, આ હાઇકોર્ટની રજિસ્ટ્રી સમક્ષ એવોર્ડ રકમના બાકીના ૨૫% જમા કરાવવાનો વધુ નિર્દેશ જારી કરવામાં આવ્યો હતો.

૮૫. તેમ છતાં, હકીકત એ રહે છે કે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૯ હેઠળની અરજીમાં કરવામાં આવેલી ૭૫% ડિપોઝિટ કોર્ટના સંતોષ મુજબની હતી, અને એવોર્ડની માન્યતા/શુદ્ધતાને પડકારતી વખતે અદ્યતન વ્યાજ સહિતની કુલ એવોર્ડ રકમના ૭૫% એવોર્ડ દેવાદાર દ્વારા જમા કરવામાં આવ્યા હતા. આ સ્થિતિમાં, સદર જોગવાઈ મુજબ ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ વધુ ચઢવા માટે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૬ માં વિચારણા કર્યા મુજબ સપ્લાયર (એવોર્ડ-ધારક) ને ચૂકવણી કરવામાં ખરીદનાર (એવોર્ડ-દેવાદાર) ની નિષ્ફળતાના સંજોગો ઉપસ્થિત થશે નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, કોર્ટમાં ડિપોઝિટની તારીખ પછી એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૬ મુજબ ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ ચૂકવવાની વધુ જવાબદારી ઉપસ્થિત થાય તે રીતે સપ્લાયર,

એટલે કે એવોર્ડ ધારકને ચૂકવણી કરવામાં ખરીદનાર (એવોર્ડ-દેવાદાર) તરફથી નિષ્ફળતાનો કોઈ પ્રસંગ બનતો નથી. એમએસએમઈ એવોર્ડ ખરીદનાર (એવોર્ડ-દેવાદાર) તરફ રકમ લેણી થઈ તે તારીખથી વાસ્તવિક ચૂકવણીની તારીખ સુધી એવોર્ડ ધારકની તરફેણમાં કલમ ૧૬ નું વ્યાજ લાધું છે. તેમ છતાં, એકવાર ખરીદનાર અથવા એવોર્ડ-દેવાદારે અદ્યતન વ્યાજ સહિત કુલ એવોર્ડ રકમના ૭૫% જમા કરાવી દીધા પછી, સદર જમા રકમ પર “વ્યાજની ઘડિયાળ” ચાલુ રહેવાનું બંધ થઈ જશે.

૮૬. આ તબક્કે, અમે એવોર્ડ પછીના વ્યાજની જવાબદારીના સંબંધમાં આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૩૧(૭)(બી) ની જોગવાઈઓનો પણ સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ. રણજીત સિંહ રાણા (ઉપર મુજબ) અને એમ.પી. ટ્રેડિંગ એન્ડ ઈન્વેસ્ટમેન્ટ કંપની (ઉપર મુજબ) માં, કલમ ૩૧(૭)(બી) હેઠળ એવોર્ડ પછીના વ્યાજના મુદ્દા પર, નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે કોર્ટમાં એવોર્ડ રકમ જમા કરાવવાની તારીખ એ કલમ ૩૧(૭)(બી) ના અર્થમાં એવોર્ડ હેઠળ ચૂકવણીની તારીખ ગણાશે જેનો અર્થ એ થશે કે એવોર્ડ હેઠળ ઉદ્ભવતી જવાબદારી સમાપ્ત થઈ જાય છે. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે ડિપોઝિટ એવોર્ડના સમાધાનને દર્શાવે છે અને કોર્ટમાં રકમ જમા કરાવવી એ હુકમનામા-ધારકના જમા ખાતામાં કરવામાં આવેલી ચૂકવણી સિવાય બીજું કંઈ નથી; ડિપોઝિટની તારીખથી એવોર્ડ પછીના વ્યાજની જવાબદારી બંધ થઈ જશે.

૮૭. ઉપરોક્ત બાબતોના પ્રકાશમાં, નાણાકીય હુકમનામાના અમલીકરણ

અને કોર્ટમાં ડિપોઝિટની તારીખ પછી એવોર્ડ પછીના વ્યાજની જવાબદારી અંગે ઓર્ડર ૨૧ નિયમ ૧, સીપીસી ની જોગવાઈઓના અર્થઘટન પર, જમા કરાચેલી રકમ અપીલકર્તા (એવોર્ડ-ધારક) ને ઉપલબ્ધ ન હતી તે આધાર પર અપીલકર્તા (એવોર્ડ-ધારક) ના વિદ્વાન સિનિયર વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા ઉપરોક્ત તમામ નિર્ણયો વર્તમાન કેસમાં લાગુ પડતા નથી જ્યાં વ્યાજની જવાબદારી એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૬ ની વિશિષ્ટ જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત થાય છે, જે એક વિશેષ કાયદો છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ઓર્ડર ૨૧ નિયમ ૧, સીપીસી હેઠળ નાણાકીય હુકમનામાના અમલીકરણના સામાન્ય કાયદાનું અર્થઘટન કરતાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા ઠરાવવામાં આવેલ કાયદાનો સિદ્ધાંત એવોર્ડ-દેવાદારની એવોર્ડ પછીના વ્યાજની જવાબદારી અંગે એમએસએમઈડી એક્ટ, ૨૦૦૬ ની વિશેષ જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરવા માટે લાગુ કરી શકાય નહીં.

૮૮. તેમ છતાં, બાકીની ૨૫% રકમ સંબંધે, નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના હુકમ હેઠળ માત્ર મુદ્દલ રકમ જમા કરવામાં આવી હોવાથી, સદર જમા રકમ પર તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના એમએસએમઈ એવોર્ડ મુજબ વ્યાજની જવાબદારી ચઢશે.

૮૯. આમ, હાઈકોર્ટમાં જમા કરાચેલી મુદ્દલ રકમના ૨૫% તરફની વ્યાજની જવાબદારી તારીખ ૧૧.૦૯.૨૦૧૪ ના એવોર્ડ મુજબ બંને પક્ષકારોને તેમના ગણતરી પત્રકો રજૂ કરવાની તક આપ્યા પછી કલેક્ટરની કચેરી દ્વારા

ગણતરી કરવાની રહેશે અને આખરી નિર્ધારણ પર એવોર્ડ-દેવાદાર એવોર્ડ ધારકને ચૂકવણી કરવામાં નિષ્ફળ જાય તે સંજોગોમાં તે મુજબ રિકવરી સર્ટિફિકેટ જારી કરવામાં આવશે.

૯૦. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ઉપર કરવામાં આવેલા અવલોકનો મુજબ વણચૂકવાયેલી રકમ માટેની વસૂલાત કાર્યવાહી બંને પક્ષકારોને નોટિસ અને તક આપ્યા પછી સદર વણચૂકવાયેલી રકમ નક્કી કર્યા પછી જ કાયદા અનુસાર કલેક્ટરની કચેરી દ્વારા સખત રીતે હાથ ધરવામાં આવશે.

૯૧. સ્પષ્ટતા ખાતર, એ નોંધવામાં આવે છે કે સદર અદાલતોના હુકમો હેઠળ ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ, ગાંધીનગર અને હાઈકોર્ટમાં જમા કરાયેલી તમામ રકમો એવોર્ડ ધારક દ્વારા પહેલેથી જ ઉપાડી લેવામાં આવી છે.

૯૨. ઉપરોક્ત બાબતો સાથે, વિદ્વાન સિંગલ જજના તારીખ ૧૦.૧૨.૨૦૨૫ ના ચુકાદા અને હુકમમાં સમાવિષ્ટ નિર્દેશોને ઉપરોક્ત હદ સુધી સુધારતી વખતે, ઈન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશનર, એમએસએમઈ કાઉન્સિલ, ભોપાલ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૧૩.૦૪.૨૦૨૩ ના વાદગ્રસ્ત પત્રો અને કલેક્ટર તેમજ મામલતદાર, ગાંધીનગરની કચેરી દ્વારા જારી કરાયેલી તારીખ ૨૯.૦૫.૨૦૨૨ અને ૨૮.૦૬.૨૦૨૩ ની નોટિસો આથી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે.

૯૩. રિટ પિટિશન ઉપરોક્ત હદ સુધી મંજૂર કરવામાં આવે છે. કલેક્ટરની

કચેરીએ ઉપર આપેલા નિર્દેશો અનુસાર સખત રીતે નવેસરથી વસૂલાત કાર્યવાહી હાથ ધરવાની રહેશે.

૯૪. ઉપર સમાવિષ્ટ અવલોકનો અને નિર્દેશોને આધીન રહીને અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવે છે. સિવિલ એપિલકેશન (સ્ટે માટે) નો તે મુજબ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(સુનિતા અગ્રવાલ, મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ)

(ડી.એન. રે, ન્યાયમૂર્તિ)

સી.એમ. જોશી/પીપીએસ

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====